Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 26 август • Пайшанба • № 99 (14127) ترکستان ✽ TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

СУЮКЛИ ИСЛОМНИНГ УМРИ УЗОҚ БЎЛСИН

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Дилором ва Асомиддин Муҳсиновларга совға қилган хонадон Қорасув мавзеида жойлашган. Уч хонали бу хонадонга яқинда кўчиб ўтган оилада тарбияланаётган Абдураҳим — 5, Комилжон — 3 ёшга тўлган бўлсалар, кичкинтой Ислом эса биринчи сентябрь — мамлакатимиз мустақиллиги 2 йиллиги нишонланадиган муборак кунда бир ёшга тўлади.

Ҳозирги пайтда оналик таътилига чиққан Дилором Муҳсинова биз кириб борган пайтда бешикда ухлаб ётган Исломжон ҳақида сўзларкан, шундай деди:

— Ўғлим 2-Тошкент туғруқхонасида мустақиллик куни дунёга келди. Ўғлимизга республикамиз Президентига адаш бўлиш шарафи давлат раҳбарига мамлакатимиз мустақиллиги ва халқимиз шарафи йўлида олиб бораётган ишлари, одил сиёсати учун миннатдорчилик тариқасидадир.

Хонадоннинг энг ёруғ ва озода жойида Ўзбекистон Республикаси Президентининг унинг дастхати билан берилган сурати осиб қўйилган.

...Давлат бошлиғи томонидан совға қилинган хонадонга ташриф буюришнинг ўзи катта бахт. Ёш Исломбек бизга хайрлашиш чоғида митти қўлчаларини силкитиб қолди. Унинг тиниқ кўзларидаги ва бокира юзларидаги самимий ифода миллий мустақиллик ва истиқлол сари интилаётган юртимизга нимаси биландир ўхшаб кетади.

СУРАТДА: Бахтиёр она Дилором Муҳсинова ўз ўғиллари билан.

Р. ШАГАЕВ олган сурат (ЎзА).

Истиқлолимиз — иқболимиз

Ўзбекистон — Ватаним маним

Шарафли ҳамкорлик

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ БУЮК ЭЛЧИСИ УБАЙДУЛЛА АБДУРАЗЗОҚОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Жаноб элчи, сиз Ўзбекистоннинг хорижий мамлакатга тайинланган дастлабки элчиларидансиз. Туркия диёримиз мустақиллигини биринчилардан бўлиб тан олди, унга чин қардошлик ва дўстлик қўлини чўзди. Фаолиятингиз мобайнида шу қардош эл, дўст мамлакатдан олган таассуротларингизни сўзлаб берсангиз.

— Туркия аҳоли сони, майдонининг ҳажми, Куролли Кучлари миқдори жиҳатидан дунёнинг йирик ва қудратли давлатларидан ҳисобланади, Ер курраимизнинг Оврупо ва Осиё қитъаларида жойлашган бу буюк мамлакат элининг халқимиз билан тили, дили, дини ўхшашлигини ҳисобга олсак, ўзаро алоқаларимизнинг қиммати янада ортади. Ташқи ишлар вазири вазифасида ишлаганимда республикамиз ҳукумати расмий делегацияси таркибида бир йил ичида жаҳоннинг 16 давлатида сафарда бўлдим. Дипломат сифатида юртимиз билан мазкур хорижий мамлакатлар ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга озми-кўпми ҳисса қўшганимдан фахрланаман. Туркияда ҳам илгари бир неча бор бўлганман. 1991 йилнинг 17 декабрида Туркия жумҳуриятининг собиқ Президенти марҳум Тургут Ўзол Ислом Каримов бошлиқ делегациямиз ташрифи шарафига гўзал ва муҳташам Чанқая саройида тантанали қабул маросими уюштирганди. Президентимизга Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг Туркия жумҳурияти томонидан тан олиниши хусусидаги расмий ҳужжат топширилган бу тарихий кеча бир умр ёдимда қолади.

Туркияда Ўзбекистонни ва ўзбекларни алоҳида бир меҳр билан севадилар. Ана шу меҳр менинг элчилик вазифамни сидқидилдан бажаришимга кўмак ва рағбат бўляпти, десам адашмайман.

— Сиёсий, иқтисодий, маданий, савдо-сотиқ ва бошқа соҳаларда Ўзбекистон—Туркия ҳамкорлигининг истиқболи хусусида нималар дея оласиз!

— Саволингизнинг қамрови жуда кенг. Гапнинг лўндасини айтганда, туркий мамлакатларнинг ўзаро ҳар қандай ҳамкорлиги хайрли ва шарафлидир. Келажак авлод олдида мақтанишга арзигулик ютуқларимиздан бири шуки, қон-қардош халқларимиз кечикиброқ бўлса-да топишдилар. Ҳозир турли соҳаларда амалга оширилаётган ҳамкорлик алоқалари йил эмас, ой сайин ривожланаяпти ва бу [illegible] Туркия билан Ўзбекистон ўртасида [illegible] 80 тага етиб қолди. [illegible] Маданий ҳамкорлигимиз ҳам жадал равнақ топяпти. Айтайлик, Туркияда машҳур ўзбек ёзувчиларининг асарлари турк тилида чоп этиш йўлга қўйилган бўлса, Ўзбекистон ойнаи жаҳони туркча кўрсатувларни намойиш этмоқда. Ёхуд таълим соҳасини олайлик. Ўзбекистоннинг кўпчилик вилоят марказларида турк лицейлари иш бошлади. Яқин орада қизлар лицейлари очилиш арафасида эканидан хабарим бор. Мазкур илм даргоҳларининг афзаллиги шундаки, улар таълим тизимимиздаги мавжуд ғайришарқона мактаблардан фарқ қилиб, фарзандларимиздаги туғма иқтидорни, миллий туйғуларни, ривожлантириш йўлидан борадиЖ Миллат болаларини мустақил ватаннинг зукко фарзандлари қилиб тарбиялашда муҳим ўрин тутади.

— Дарвоқе, Туркияда айни пайтда кўплаб ёшларимиз таълиб олмоқда. Уларнинг юртимиз келажагида тутадиган ўрнини қандай тасаввур этасиз!

— Бу ерда таълим олаётган ёшларимиз Ўзбекистон ҳукумати билан элчихонанинг доимий диққат-эътиборида турибди. Улардаги масъулиятни ҳис эта билиш, интизом, одоб ва инсонийлик каби хислатлар турк дўстларимизнинг эътирофига сазовор бўлмоқда. Мамлакатимиз мустақиллик йўлига эндигина қадам қўйди. Олдинда ечимини кутаётган муаммолар кўп. Уларнинг калити ёш миллий мутахассисларимиз қўлида. Туркияга ўқишга келган толиби илмлар ана шундай юксак мақсадлар билан дунё илмини ўрганмоқлари фарзу қарздир.

— Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги тантаналарига катта тадорик кўрилмоқда. Туркиядаги сиз бошқараётган элчихона қандай байрамолди тадбирларини амалга оширяпти!

— Туркия диёри республикамиз мустақиллиги байрамини катта шодиёналар билан ўтказишга чоғланмоқда. Байрам кунларида Туркия ойнаи жаҳони ҳамда радиоси орқали турк бирoдарларимизга ўзбек халқ қўшиқ ва мусиқаларидан тузилган ажойиб концерт дастурлари тақдим этилади. Туркия матбуоти, жумладан, «Туркия», «Ҳуррият», «Жумҳурият», «Таржумон», «Сабаҳ» газеталари Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллиги [illegible]. Айни дамда эса элчихонамиз учун Президент саройига яқин жойдан ажратилган 4 қаватли кўркам иморатни таъмирлаш ишлари тугатиб, хоналарни жиҳозлаш билан шуғулланяпмиз.

— Самимий суҳбатингиз учун ташаккур. Сизни яқинлашиб келаётган муборак айём билан қутлайман.

ЎзА мухбири Ғулом МИРЗО суҳбатлашди.

Шу сонга хабар

ЭРОН КЎРГАЗМАСИ ЁПИЛДИ

«Ўзэкспомарказ» павильонларидан бирида бўлиб ўтган биринчи Эрон савдо-саноат кўргазма-ярмаркаси ўз ишини тугатди. Ўн кун давомида Ўзбекистон пойтахти аҳолиси ва меҳмонлари бу мамлакатнинг 40 дан ортиқ машҳур фирмалари, уюшмалари, бирлашмалари ишлаб чиқарган турли-туман моллар билан танишдилар.

— Кўргазма ўзининг асосий вазифасини бажарди — мамлакатимиз билан Эрон Ислом Республикаси ўртасида бундан буён бўладиган алоқаларга йўл очиб берди, — дейди кўргазма натижаларини баҳолар экан, Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги илмий-техник ахборот бўлимининг бошлиғи Виктор Сумин. — Кўргазма ўзаро фойдали ҳамкорликдан манфаатдор бўлган иккала томоннинг имкониятларини чуқур ўрганишга кўмаклашди. Биз бир неча йўналишлар бўйича келишувларга эришдик, аҳдлашувлар протоколларини ишлаб чиқдик ҳамда айрим фирмалар билан шартномалар имзоладик. Бундан ташқари, яқин орада Ўзбекистон шаҳарларида Эрон молларини сотишга мўлжалланган махсус дўконлар очиш ҳақида ҳам келишиб олдик. Алоқаларимиз бундан кейин ҳам мустаҳкамланаверишига ишонамиз.

ЎЗБЕКИСТОН ДЕЯ АТАЛУР...

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги байрами арафасида инглиз тилидаги «Паспорт ту нью уорлд» журналининг навбатдаги сони босилиб чиқди. Мазкур журнал Россияда нашр этилиб, кўпгина мамлакатларга тарқатилади.

Журналнинг бу сонида Ўзбекистонга анчагина кенг ўрин берилган. Хилма-хил мавзудаги материаллар туркуми республика Президенти Ислом Каримовнинг таржимаи ҳоли ва фотосурати билан бошланади. Ёнма-ён чоп этилган мақолада Президент Ўзбекистон собиқ иттифоқ республикалари орасида биринчилардан бўлиб ўзининг давлат мустақиллигини, Президент бошқарувини жорий этиб, иқтисодиётда чуқур ислоҳотлар ўтказишга киришганлиги ҳақида ҳикоя қилинади.

МАҲСУЛОТНИНГ БОЗОРИ ЧАҚҚОН

Наманган халқ истеъмоли моллари заводи ишлаб чиқараётган кулолчилик маҳсулотларининг кўриниши анча ўзгарди. Энди бу маҳсулотларнинг гуллари устига зарҳал югуртирилаяпти. Бунга корхонада янги технологик жиҳоз ўрнатилганлиги туфайли эришилди. Маҳсулотнинг сифати ўзгариши билан унинг бозори ҳам чаққон бўлиб кетди. Айниқса, ҳозирги кунда — республика мустақиллиги байрами арафасида Ўзбекистоннинг рамзи туширилган бу кулолчилик идишларини дўкон пештахталарида топиш қийин.

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Берунийдаги таъмирлаш-механика заводида электрод ва карбид-кальций ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

— Заводимизда тайёрлана бошлаган маҳсулот сифат жиҳатидан ҳозир четдан келтирилаётганидан қолишмайди, — дейди корхона директори Фарҳод Шарипов. — Шунинг учун ҳам уларни ўзимизда кўпроқ ишлаб чиқаришга ҳаракат қилмоқдамиз.

ТАНЛОВ БЎЛАДИ

Андижонда анъанага айланиб қолган «Ҳунармандчилик ва халқ амалиёти» танлов-кўргазмаси республика мустақиллигининг икки йиллик байрами куни ўтказилади. Навоий номидаги маданият ва истироҳат боғида косиб, дурадгор, наққош, чевар, заргар, дўппидўз, кулол ва бошқа ҳунармандлик маҳсулотлари кўргазмага қўйилади.

Вилоят ҳокимлиги танлов-кўргазмани ўтказиш, ғолибларни мукофотлаш учун бир миллион сўм ажратди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАТБУОТИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛОВЧИ ЖАМҒАРМАНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Газета ва журналлар фаолиятини такомиллаштириш, даврий нашрларни чиқариш ва тарқатиш, шунингдек, бозор муносабатларига ўтиш шароитида журналистларни ижтимоий ҳимоялашни кучайтириш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда уларга кўмаклашиш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси матбуотини қўллаб-қувватловчи жамғармани ташкил этиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси, республика газета ва журналлари таҳририятлари ва бош муҳаррирлари кенгаши, «Шарқ» концерни, Журналистлар уюшмаси, Халқ таълими вазирлиги, «Истеъдод» жамғармаси, Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқаларнинг таклифи қабул қилинсин.

2. Қуйидагилар жамғарманинг асосий вазифалари деб ҳисоблансин:

— Газета ва журналлар нормал фаолият кўрсатиши учун зарур шарт-шароит яратишда, уларни чиқариш ва тарқатиш билан боғлиқ молиявий, моддий-техникавий масалаларни ҳал этишда амалий ёрдам бериш;

— Давлат идоралари ва жамоат ташкилотларида газета ва журналлар ҳамда улар таъсисчиларининг манфаатларини ифодалаш, таҳририятлар билан биргаликда республика ҳукуматига даврий нашрларни чиқариш ва тарқатишни янада яхшилашга қаратилган таклифларни тақдим этиш;

— Матбуотга мадад бериш мақсадида давлат ажратган маблағларни тақсимлашда иштирок этиш, ишлаб чиқариш, тижорат ва ташқи иқтисодий фаолият, шунингдек, ҳомийлик бадаллари ва бошқа бадаллар ҳисобидан ўз маблағларини ташкил этиш ҳамда бу маблағларни газета ва журналларнинг моддий базасини мустаҳкамлаш учун сарфлаш.

3. Республика даврий нашрларининг молиявий ва моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш мақсадида жамғармага Вазирлар Маҳкамаси заҳирасидан 1 миллиард сўм ажратилсин.

4. Жамғарма республиканинг барча юридик ва жисмоний шахслари, ташкилотлари, фирмалари ва уюшмалари учун очиқ деб ҳисоблансин.

Вазирликлар, идоралар, концернлар ва ҳокимликлар жамғарма фаолиятига бутун чоралар билан кўмаклашсинлар.

5. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддат ичида ушбу Фармон бажарилишини ташкилий жиҳатдан таъминлашга оид қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
1993 йил 25 август.

МУНОСИБ КУТИБ ОЛМОҚДАЛАР

Чортоқликлар мамлакатимиз мустақиллигининг икки йиллигини муносиб меҳнат натижалари билан нишонлашга тайёргарлик кўрмоқда.

Истиқлол шарофати билан 24 янги турдаги истеъмол моллари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Хом ашё тақчиллигига қарамай, саноат маҳсулоти ҳажми салкам икки баравар ортди. Кўплаб янги бинолар бунёд этилиб, туман кўркига кўрк қўшди. Кунига 25 минг дона маҳсулот чиқарадиган ғишт заводи ишга туширилди. Шунингдек, ҳар куни 250 тонна ун чиқариш қувватига эга комбинат, йилига уч миллион дона консерва тайёрлайдиган корхона, ёшлар маркази, 2000 ўринга мўлжалланган 6 та ўрта мактаб ва кўплаб мактабгача тарбия муассасаларини байрам кунлари фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда.

— Мустақиллик хорижликлар билан ҳамкорлик қилишга ҳам кенг йўл очиб берди, — дейди туман ҳокими Турсунбой Пўлатов. — Афғонистоннинг «Гайзай» фирмаси билан биргаликда гилам ишлаб чиқариш йўлга қўйилмоқда. Туркиянинг «Астоп» фирмаси билан эса ип йигирув, тўқув ва газламалар ишлаб чиқарувчи корхона бунёд этиляпти. Бундай ҳамкорлик қишлоқ хўжалигида ҳам амалга оширилмоқда. Голландиянинг «Себеко» фирмаси билан тузилган шартномага кўра, «Пешқўрғон» жамоа хўжалигида 60 гектар майдонда уруғлик картошка етиштирилмоқда.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

БУ БИР БАЙРАМ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ БАРЧА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА ТЕСТ ИМТИҲОНИ НАТИЖАЛАРИ ЭЪЛОН ҚИЛИНДИ

Ўзингизга маълум, ўтган йили Ўзбекистоннинг 19 та олий ўқув юрти тажриба тариқасида тест танловини ўтказган эди. Якунлар, илк ҳаракатлар ижобий баҳо олгач, бу усулни бутун мамлакатимиз олий ўқув юртларида қўрқмасдан жорий қилиш мумкин деган хулосага келинди.

Неча-неча йиллардан бери имтиҳон олишнинг савол-жавоб, ёзма иш усулига кўниккан, бу масалада ҳам адолат дегани анқонинг уруғи бўлиб кетганига ишонганлар аввалига тестни шубҳа билан кутиб олганлари сир эмас. Лекин тест танловида иштирок этган абитуриентлар, талабалар билан суҳбатлашиб, устоз-домлаларнинг фикрларини билиб, ушбу усулнинг адолатли эканлигига ишондик. Тест ҳақиқатан ҳам йигит-қизлар орасидан иқтидорли, илмлигини танлаб олиш имконига эга.

Шу кунларда Ўзбекистоннинг барча олий ўқув юртларида кириш имтиҳонларининг натижалари эълон қилиняпти. Демак, 1993—1994 ўқув йилининг 1-курс талабалари аниқ. Биз улар билан танишиш, ҳаяжон оғушидаги ёшларни кўриш, синовлар натижасидан бохабар бўлиш ниятида Тошкент Давлат дорилфунунига йўл олдик.

Айтиш керакки, дорилфунун раҳбарияти тест синови якунларини овоза қилиш тадбирига ҳам жуда пухта тайёргарлик кўрган экан. Бир вақтлар «доҳиймиз» Лениннинг савлат тўкиб турган ҳайкали жойлашган кенггина майдонга эълон тахталари ўрнатилган. Улардан дорилфунуннинг 15 факультети кундузги бўлим абитуриентларининг кириш имтиҳонлари натижалари ўрин олган эди. Шу ернинг ўзида қизиққан ёшлар дорилфунун домлалари ва юқори курс талабаларидан керакли маълумотни олишлари, турли эълон-билдирувлар билан танишишлари мумкин. Биз бу ерда ҳукм сурган тартиб ва уюшқоқликдан хурсанд бўлдик.

Лекин куннинг асосий воқеалари кўрсаткичлар маҳкамланган ана шу эълонлар тахтаси олдида бўлди, десак хато эмас. Майдоннинг гоҳ у еридан, гоҳ бу еридан йигит-қизларнинг қийқириғи, бахтиёр кулгулари, табриклар эшитилиб қолади. Булар — имтиҳонлардан эсон-омон ўтиб, дорилфунун талабаси деган номга етишган ёшлар. Улар эълонлардан ўз рақамлари ёзилган ерни қайта-қайта кўришар, қизил чизиқнинг юқорисидан ўрин олган ўзи кабиларнинг кўрсаткичларини ҳам эринмай солиштиришарди. Сўнг дўст-дугоналари, яқинлари бағрига ўзларини отиб, «Мен кирибман», дея энтикишарди. Бу манзарани фақат кўриш керак...

«Ойижон, мен кирибман, ўзбек филологияси факультетига кирибман, ойи»., Талабани қутлаш ниятида она-болага яқинлашдик.

Азиза опа ОЛЛАБЕРГАНОВА кўз ёшларини яширмайди. Бу аёл мана икки йилдирки қизининг олий ўқув юртига киришини пойлаб Тошкент — Жиззах оралиғида кўпам юрган.

— Қизим Наргизанинг билимига ишонардим. Лекин у ўтган йили тиббиёт институтидан «йиқилди». Бу йил тестга ишониб келдик. Адолат бор экан, синглим. 242,9 балл билан у талаба бўлди.

Яна бир эълон тахтаси олдида қийқириқлар эшитилди. Демак, яна бир талаба аниқ. Ўша ерга бордик. Биз дугоналари билан қучоқлашиб табриклашаётган, қувончидан «терисига сиғмаётган» қизларни бемаврид бўлсада, суҳбатга тортдик:

— Биз иккаламиз (**Д. МАҲКАМОВА, Д. НИҒМАТОВА**) Тошкентдаги 148-мактабни битирганмиз. ТошДУнинг иқтисодиёт назарияси куллиётига ҳужжат топширдик. Мана, тест синовларидан муваффақиятли ўтдик. Энди талабамиз. Хурсандчиликдан нима дейишни билмас экансан, киши... Лицейимиз ўқитувчиларига минг раҳмат. Улар ҳам ҳозир шу ерда юришибди. Бизларга далда бўлгани келишган.

Санжарбек ОЛТИНБОЕВ Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон вилоятидан умид билан келган ёшлардан бири. Йигитча дорилфунуннинг тарих факультети I-курс талабаси бўлди.

— Талабалик муборак ука!

— Қуллуқ. Бу кунни қанчалар кутган эдим-а. Қишлоқдаги ота-онам афсус ёнимда эмас. Қувончдан кўз-ёш қилишлари аниқ. Тестнинг ҳалол усул эканлигига ишондим. Мендек оддий одамларнинг фарзанди ўз кучи билан, бирон-бир таниш-билишсиз дорилфунунда ўқиса, қойил қолмай бўладими ахир. Аммо бундан кейин, қамчидан бел боғлаб, ўқиш керак. Сидқидилдан билим олиш керак.

Биз дорилфунун ректори академик Тўхтамурод Жўраевни ҳам шу ерда, илм даргоҳининг кенг майдонида учратдик. У киши ўнлаб талабалар қуршовида эди. Йигит-қизлар ҳали бу кишининг ректор эканлигидан бехабар бўлсалар керак, оддий — мураккаб саволларни ёмғирдек ёғдириб юборишганди. Т. Жўраев ҳам уларнинг ҳар бир саволига муфассал жавоб қайтарарди. У кишининг юз-кўзидан мамнунлик, руҳиятида тетикликни сезиш қийин эмасди.

— Домла, тестнинг илк якунларини кўриб чиққан бўлсангиз керак?

— Ҳали батафсил кўриб чиқмадик, лекин кўрсаткичлар яхшилигига ишончим комил. Мана бу ёшларнинг чеҳралари буни айтиб турибди. Ҳатто «йиқилганлар» ҳам кўз-ёши, шикоятбозлик қилишмаяпти.

Авваллари ёдингизда бўлса, жавоб беролмай қолган фанидан абитуриентга «икки» баҳо қўйиб чиқариб юборишарди. Энди у синовдан ўтмай қолгудек бўлса ҳам «икки» олмайди. Абитуриентнинг ўзига яраша тўплаган балли бор. Энди у ўз билими даражасини, баллини қолганлар билан бемалол солиштириб кўриши мумкин.

Бугунга қадар кечкилар имтиҳон топширишиб, тест натижаларидан бохабар бўлишди. Лекин бирор бир киши менинг олдимга тушунмовчилик ёки шикоят билан киргани йўқ. Ўтолмай қолганлар ҳам ўз билим даражаларининг ҳали етарли эмаслигига тушуниб етишди.

Шу куни Тошкент Давлат дорилфунунининг 700 нафар биринчи курс талабаси билан илм даргоҳи ректори, профессор домлаларнинг учрашуви бўлиб ўтди. Унда талабалар университетнинг ўтмиши, бугуни, ўзига хос анъаналари-ю, одатлари билан яқиндан таништирилдилар. Дорилфунун Ёшлар Иттифоқи қўмитаси бошчилигида юқори курс йигит-қизлари табрик концерт дастурини намойиш қилишди.

Тошкент Давлат дорилфунуни биринчи курс талабалари республикамизда кенг кўламда ўтказилган тест синовларидан муваффақиятли ўтган 70 минг талаба сингари биринчи сабоқ кунларини сабрсизлик билан кутишмоқда.

Я. КАРИМОВА.

ПАХТА ТЕРИМИ БОШЛАНДИ

Мустақил республикамиз жанубидаги «оқ олтин» миришкорлари ҳосилни йиғиштиришга киришдилар. Айниқса, Сурхондарё вилоятининг Жарқўрғон туманидаги Тўхта Шабуров номли хўжаликнинг 21-бригадасида уруғлик ҳосилни териб олиш қизғин паллага кирди. Бригада аъзолари 110 гектар майдонга экилган пахтадан мўл ҳосил олишни кўзда тутишган. Ҳосилнинг 1700 тоннасини уруғликка топшириш мўлжалланмоқда. Теримчилардан Мастона Ортиқова, Муҳайё Қулмирзаева, Турсун Йўлдошева, Назокат Бердиёрова, Шоҳсанам Хўжамқулова, Ойсара Икромовалар ҳар куни хирмонга 80-100 килограммдан пахта тўкишмоқда.

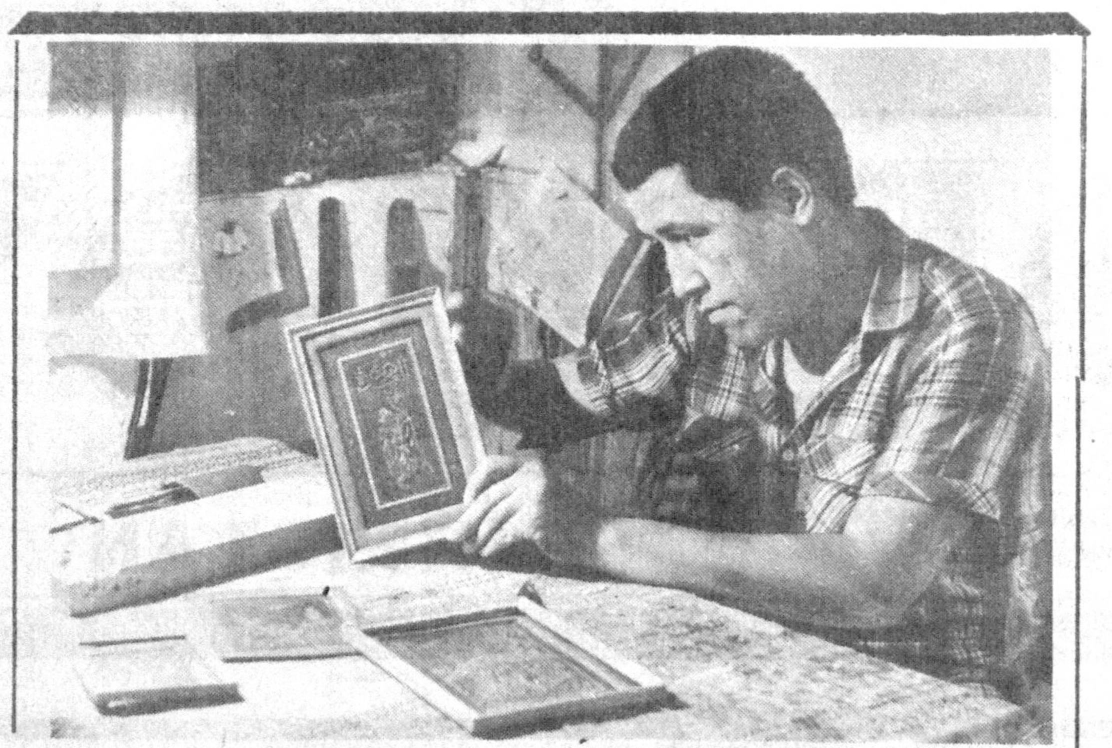

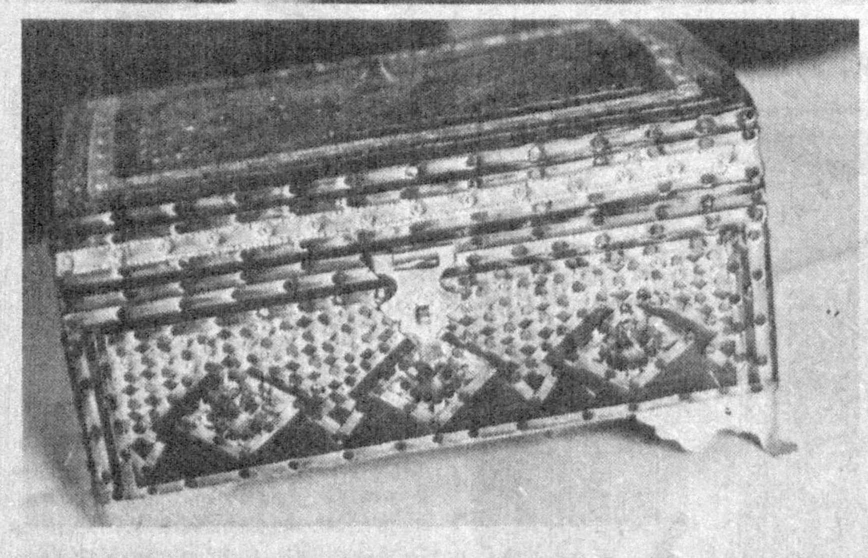

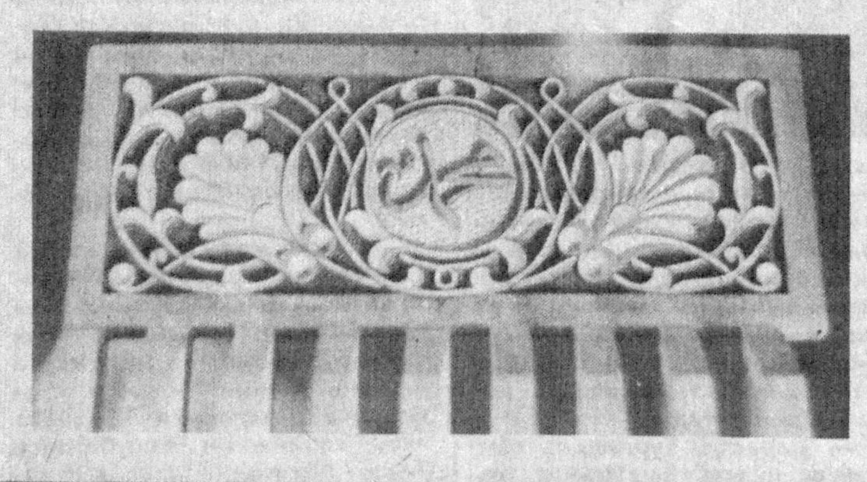

БУ ЕРДА МЎЪЖИЗАЛАР ЯРАТИЛАДИ

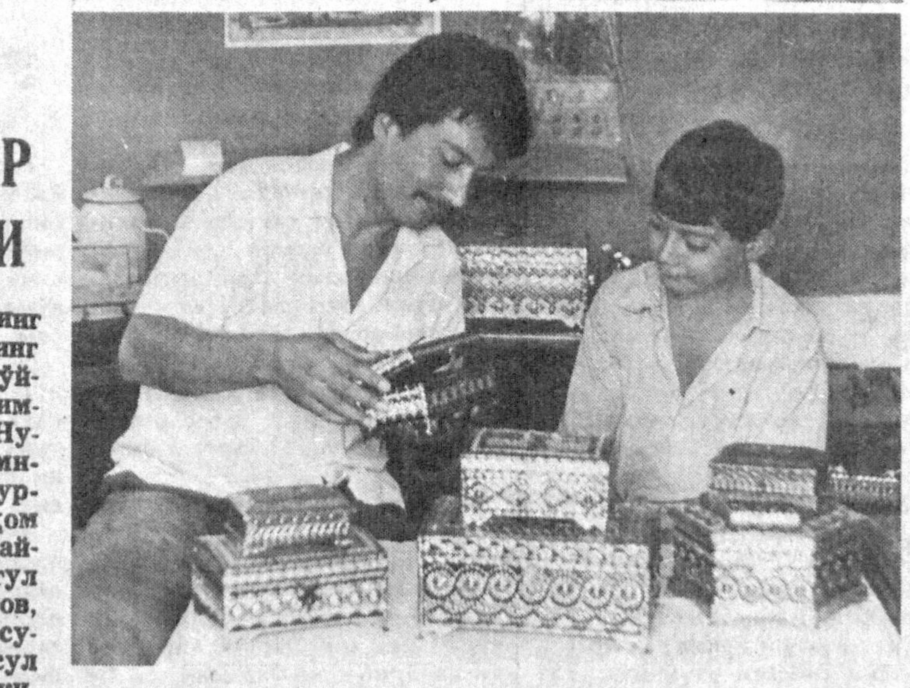

«Мусаввир» фирмасининг бахти бор. Бахти — унинг қўли гул усталари. Ёғоч ўймакорлар Зиннатилла Олимбоев, Равшан Маннопов, Нурилла Аъзамов, чармга миниатюра солувчи Аброр Турсунов, миниатюрачи Илҳом Шоёқубов, сандиқчи Убайдулло Қосимов, чармга гул босувчи Суннат Пўлатов, қутичаларга миниатюра усулида жило берувчи Шорасул Шоаҳмедов кабилар борки, улар меҳнатини кўрсангиз, кўнглингиз яйрайди.

Фирма ижодкорлари республикамиз мустақиллигининг 2 йиллиги тўйига муносиб туҳфа тайёрладилар.

— Бизнинг ишларимиз «Халқлар дўстлиги» саройи залларида, Волгограднинг «Тошкент» ресторанида, Москванинг Ўзбекистон элчихонасида ва яна кўплаб жойларда ўз аксини топган, — дейди ёғоч ўймакор уста Зиннатилла Олимбоев.

— Мен учун сандиқчи касби ота мерос, — дейди уста Убайдулла Қосимов. — Ҳозирда эса Азиз Орифжоновга ҳунар сир-асрорларини ўргатмоқдаман.

Усталар халқнинг фахри. Улар бор экан, ўзбек халқи абадул-абад яшайди.

СУРАТЛАРДА: «Мусаввир» фирмаси усталари иш пайтида.

Матн ва суратлар муаллифи
Муҳаммад АМИН.

ТАРИХИЙ БИРЛИК — ИСТИҚЛОЛ ДЕМАКДИР

ТАН ОЛИШИМИЗ керакки, коммунистик фирқа ўз сиёсатини олиб бориш борасида кучли, уюшган мафкура аппаратига эга эди. Мана икки-уч йилдан буён эски мафкура аппарати бекор бўлди-ю, унинг ўрнини миллий мустақиллик ғоясини тарғиб қилувчи, шу ғояни ўтказувчи янги мафкуравий тузим ҳали тўла-тўкис эгаллаганича йўқ. Кейинги вақтда миллий истиқлол мафкурасини яратиш бобида анча-мунча фикр-мулоҳазалар билдирилди. Бу масъулиятли иш муттасил ва изчил давом эттириладиган жараёнга айланиши керак.

Ўз вақтида рус файласуфи Чернишевский «Миллатнинг муҳим бойлиги — халқнинг маънавий қиёфасидир» деб ёзганди. Сталин сиёсати туфайли Туркистоннинг муҳим бойлиги тилка-пора қилинди. Сталин ўтмиши бой Туркистоннинг кучайиб кетишидан қўрқди. Шунинг учун бир бутун Туркистонни майдалаб ташлади, бир бутун турк миллатини эса туркман, ўзбек, қозоқ, қирғиз, қорақалпоқ сингари миллатларга бўлиб юборди. Бу майдалаб бошқариш сиёсати эди, бу қонли сиёсат эди. Сталин шу тарзда туркийларнинг насл-насаби Турк эканини унуттиришни, кейин бир туғишган миллатни манқурт даражасига етказишни ва уларнинг ўрталарида доимий низолар уйғотишни, элини пахта қулига айлантиришни, бойлигини талашни, табиатини хароб этишни кўзда тутган эди.

Қадимий Туркистон давлатларининг қайтадан ихтиёрий бирлашуви замон тақозосидир. Тарихдан бизга маълум бўлганидек, ҳар қандай мажбурий бирлашувлар вақти келиб, парчаланиб кетиши муқаррар. Собиқ Иттифоқ тақдири бунга ёрқин мисолдир.

МОҲ (Марказий Осиё давлатлари ҳамжамияти) озод бўлган давлатларнинг ихтиёрий ҳамкорлиги бўлади. Ҳар бир оила ўз ҳолича ҳаёт кечиради. Лекин қўшниларсиз яшашни бир тасаввур қилиб кўринг-а. Халқаро муносабатларни ҳам шунга қиёсласа бўлади. МОҲга бирлашган давлатлар ҳам ривожланишнинг мустақил йўлидан бориб, ўзаро ҳамкорликда яшаш лозимлигини афзал кўрдилар. Учрашувда Президентимиз Ислом Каримов қайта-қайта таъкидлаганидек, МОҲнинг ташкил этилиши ҳеч қачон бошқа давлатлар, айниқса, МДҲга аъзо бўлган давлатлар билан бўладиган шартномавий алоқаларга монелик қилмайди.

Сўнгги икки-уч йилда МОҲ «бошлиғи» раҳбарлари ўн марталаб учрашишди, айнан миллий онгимиз, миллий-маънавий бирлигимиз — ҳам урф-одатларга, ҳам диний эътиқодларга кўра якдил эканлигини қайд қилишди. Айтиб қўяй, тарихий жараёнларнинг ривожланишида, унинг нормал изга тушишида шахсларнинг роли катта бўлган. Бу борада Президентимиз биз ўзбекистонликларга тарихий истиқлол сиёсатини бир маромда, тинч-осойишта ўтказишга бутун куч-ғайратини сарфламоқда. Халқимизни боши берк кўчадан олиб чиқиш, ҳозирги бозор иқтисодий турланаётган пайтда уни аниқ бир изга солиш, фаровонликни яратиш қанчалик зарурат, ҳаётий яшаш мақсад эканлигини англаб етмоқдамиз.

Машҳур литва адиби Йонас Авижюс шундай деб ёзади: «Биз, кичик бир миллатмиз, худди тегирмон тошлари орасида қолган буғдой сингари икки катта куч ўртасида қолганмиз. Бизни эзиб-янчиб юбормасликлари учун пўлатдай тобланган бўлмоғимиз шарт. Большевиклар эса бизни синфий кураш домига тортмоқчи бўладилар, оға-инини бир-бирига душман қиладилар, бир-биримизни ўлдира бошласак, уларнинг ҳукмронлик қилиши осон бўларди». Бу сўзларда собиқ СССР таркибида бўлган барча жабрдийда миллатларга нисбатан ўтказилган риёкорлик сиёсати манзаралари чизиб берилган.

Жумҳуриятимиз кўп миллат ва элатли истиқлол давлат мақомини олди. Миллат ва элатларнинг ўзига хос ҳуқуқлари, вазифалари борки, баъзан, таъбир жоиз бўлса, «енгилтаклик» билан қараймиз. Жумҳурият Олий Кенгашида, сессияларида миллий масалага ниҳоятда чуқур ва нозик ёндашишади. Илгари бундай қарашлар бўлмас эди.

Конституциямизда фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларига қарши чиқувчи, урушни, ижтимоий, миллий, ирқий ва диний адоватни тарғиб қилиш... тақиқланиши алоҳида таъкидланган. Шунинг учун ҳам миллий масаланинг янгича мустақил Ўзбекистонда ривож топишида тўртта асосий йўналиш борлигини сира унутмаслигимиз керак. Булар:

— биринчидан, ҳар бир миллат ва элатнинг ўз мустақиллиги, ўз миллий онглилиги ва миллий қадриятларини англаш;

— иккинчидан, ҳар бир миллат ва элатнинг тўла демократияга эришиши, яъни тенг ҳуқуқлар орасида тенг ҳуқуққа, эркин ва озод равнақ топиш сари йўл тутиши;

— учинчидан, халқларнинг байналмилал равнақ топиши миллий давлат ривожланишига уйғун бўлиши керак.

— тўртинчидан, тиллар тенглиги, лекин ҳудуддаги ўша ерли халқ тили — Давлат тили мақоми олиши лозимлиги.

Мен мана шу йўналишлар борасида жумҳуриятимизда юзага келган тарихий воқеаларга шарҳ берар эканман, миллий масаланинг муҳим қирралари ҳал бўлаётганлигини айтган бўламан. Жумладан, 1989 йил 21 октябрь республикамиз аҳли томонидан қувонч билан кутиб олинди: ўзбек тилига Давлат мақоми берилди, 1990 йил 21 мартдан Наврўзга қайтдик, урф-одатларимиз, ўзлигимиз, ўз миллий онгимизни тикладик ва 1991 йил 1 сентябрдан ҳам сиёсий-иқтисодий, ҳам маърифий-маданий жиҳатдан истиқлол давлатга айландик. 1992 йил 8 декабрда биринчи марта Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси қабул қилинди.

Биринчи Конституциямизда «фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувлигини таъминлаш» бош вазифалардан бири эканлиги қатъий таъкидланади. Демак, бунга она-Ватанимиз яққол мисол бўла олади. Чунки, бу диёр халқлар дўстлиги масканидир. Тўрт йил аввал аҳоли рўйхати ўтказилганда, Ўзбекистонимизда 126 миллат, элат ва этник гуруҳлар яшаётганлигини қайд қилдик. Тарихан дўстлик, биродарлик ўлкаси бўлган республикамиз Марказий Осиё минтақасида ҳам нуфузли ўринни эгаллайди.

Карим НОРМАТОВ,
тарих фанлари доктори, профессор.

УРГАНЧДА БИЗНЕС МАРКАЗИ

Урганчнинг қоқ ўртасида чиройли бино пайдо бўлди. Бу — вилоят ҳокимлиги ҳамда «Кебир-иншот» турк фирмаси ҳамкорликда ташкил этган бизнес марказидир. Турк фирмаси Хоразмга 100 минг Америқо доллари миқдорида товар олиб келди. Бу моллар ҳозир марказнинг фирма дўконида сотилмоқда.

Марказ — хоразмлик ва турк ишбилармонлари ҳамкорлигидаги дастлабки қадам, холос. Бу марказ негизида ишлаётган янги қўшма корхона кўн заводи қуришга тайёргарлик кўрмоқда.

Бундан ташқари, вилоят марказидаги қатор корхоналар билан металлни қайта ишлайдиган станоклар ишлаб чиқариш юзасидан музокаралар олиб бориляпти.

Мутахассисларнинг фикрига кўра, бизнес марказининг корхоналари шу йилнинг ўзидаёқ юзлаб кишини яхши ҳақ тўланадиган кафолатли иш билан таъминлайди.

Афғонистон кундалиги:

УРУШНИНГ АКС-САДОСИ

«Оллоҳу акбар»! — Мозори Шарифдаги қочоқлар иши бўйича БМТ вакиллиги шеф-комиссарининг муовини Жак Дюбайле бу сўзларни ҳеч бузмай талаффуз этди. Биз юзимизга фотиҳа тортдик. «Тойота»миз Термиз — Ҳайратон кўприги томон йўл олди.

Ватан ортда қолди.

Афғон тупроғига қадам қўйишимиз биланоқ урушнинг акс садосини сездик. Ҳамма ёқда қуролланган одамлар. Гарчи машинанинг икки метрли антеннасида дипломатик дахлсизлик белгиси — БМТнинг мовий ранг байроқчаси ҳилпираб турган бўлса-да, Жак йўлда дуч келган нарядларга қўл силкиб, такаллуф билдиради. Ҳар ҳолда эҳтиёткорлик яхши-да...

Ҳар бир тепаликда, чорраҳада жанговар техника. Йўл чеккаларида эса, занглаган танклар, бронетранспортёрлар, пиёдаларнинг жанговар машиналари. Ғоят кўнгилсиз манзаралар... Афғонистоннинг жароҳатзада замини ўлим уруғини сочувчи бу қуроллардан тозаланмас экан, мазкур заминда рисоладагидек ҳаёт бўлмайди, деган фикр ўтди хаёлимдан.

Дастлабки уч кунни тожикистонлик қочоқлар лагери «Камп-сохти»да ўтказдим. Кўрган нарсаларим юрак-бағримни эзиб юборди. Буни БМТ вакиллиги шеф-комиссари Филипп Лабреве ҳам фаҳмлади.

— «Афғонистон—Ўзбекистоннинг суратчи мухбири нигоҳида», деган суратлар кўргазмаси ташкил эт, — деди у. — Тошқўрғон, Балхга бор. Шивирғон билан Ўхчини кўр. Бироқ, машина ҳам, таржимон ҳам йўқ. Лекин, ўзбексан, журналистсан, уддаласанг керак.

Бироздан кейин олдимга ёш афғон қизи Лайло келди. У аслида радист, аммо, ўриндошлик бўйича вакилликнинг хазиначиси ҳам экан.

— Мистер Шагаев, марҳамат, имзо чекинг.

Лайло менга сарф-харажат пулини бериб, жилмайганча хайрлашди.

Диктофон билан фотоаппаратни олиб йўлга чиқдим.

Афғонистонни автомобиль ойнасидан қараб эмас, ерда одимлаб юриб кўришни орзу қилардим. Мана, ўша орзум ушалди. Атрофимдагиларга қизиқиб қарайман. Афғонлар — содда одамлар. Эркаклар оддий: узун чолвор, тиззагача тушадиган очиқ ёқали кўйлак, устидан нимча кийишади. Оёқда — сандал, бошда — салла.

Аёллар оқ, мовий, бинафша ранг чодира ёпиниб юришади. Юзларида чачвон бўлади... Баъзан чодира тагидан жинсидан тикилган кийим, нозик пошнали туфли кўриниб қолади...

Худонинг ўзи ғамхўр — йўлдаги автостанцияда юртдошим, оврўпоча кийинган ўзбек йигити билан танишиб қолдим.

— Доктор Фаёз, — ўзини таништирди у. — Госпиталнинг бош шифокориман.

Гаплашиб қолдик. Ота-оналари Ғиждувондан, бу ерга 20-йилларда келиб қолишган экан.

Тошқўрғонга бормоқчилигимни эшитиб, жиддийлашди-да, бошини чайқаб қўйди.

— Бир ўзингиз борманг, у ерда босмачи кўп. Юринг, қўмондон Дўстум ҳузурига борамиз.

Горнизон қўмондони генерал Абдусамад бизни илиқ кутиб олди. Гапимни диққат билан эшитди-да, жилмайиб, соф рус тилида:

— Ҳозир мен сенга бош босмачини ҳамроҳ қиламан, — деди.

Хонага соқолдор бир киши — бақувват Амир Шер Аҳмад кириб келди. Бунақанги одам билан тунда учрашиб қолишдан худо асрасин...

Пастда Шер Аҳмаднинг янги «БМВ» машинаси кутиб турарди. У ҳайдовчининг ёнига ўтирди. Мен орқа ўриндиқда, икки ёнимда — икки автоматчи.

Тошқўрғонга жўнаб кетдик...

Афғонистонда ўнқир-чўнқир бўлмаган кўча йўқ. Машинамиз файтундек сакрайди. Лиқ тўла юк ортилган, Ҳиндистон филларига ўхшатиб турли рангларга бўялган машиналарни аста-секин қувиб ўтамиз.

Амир 34 га кирган экан, аммо каттароқ кўринади. Тўрт фарзанди бор экан. У қўмондон Сотбошининг штаб бошлиғи. Сотбоши армия генерали Дўстумга бўйсунади. Уларнинг кўнгиллилардан иборат беш минг аскари бор. Аскарлар бу атрофдаги тинчлик-осойишталикни таъминлаб туришади.

60 километр йўлни бир ярим соатда босиб ўтдик.

Тошқўрғон Ҳиндикуш тоғининг ҳушманзара этакларига жойлашган экан. Машина шаҳарнинг эгри-бугри, чанг кўчаларидан боради...

Кўнгиллилар штаби шаҳарнинг марказида экан. Штаб томига йирик калибрли пулемёт ўрнатилган. Шер Аҳмад мени қўмондон билан таништирди. Сотбоши ўнтача қуролли одам қуршовида ўтирарди. Очиқ дарвозадан шамол уриб турибди. Ҳамма бажонидил суратга тушди.

Энди «Жип»га чиқдик. Бу машина ишончлироқ. Нарядларни алмаштириш учун тоққа борарканмиз, очиқ кузовга ўрнашиб олдим: бу ердан суратга олиш қулай. Машина юриб боряпти-ку, кўнгиллилар гоҳ унга сакраб чиқиб олишади, гоҳ сакраб тушишади. Кузов одамга тўлиб кетди. Автомат тумшуғи биқинга ботади.

Ҳиндиқушнинг гўзаллигини ҳеч нарса билан таққослаб бўлмайди. Афғонистон — тоғ мамлакати. У шимоли-шарқдан жануби-ғарбга қараб чўзилган. Биз парвариш қилинган экинзорлар ва боғлар оралаб борамиз. Уларда деҳқонлар куйманиб юришибди. Ўрта асрдаги сингари омоч ҳали ҳам, уларнинг асосий иш қуроли экан.

Қоялар худди осилиб тургандай туюладиган дарадан ўтамиз. Абжир ҳайдовчи газни охиригача босади. Ўйдим-чуқур жой келса, машина секинлашади, шунда фотоаппаратни ишга солиб қоламан. Атрофимдаги йигитлар жуда навқирон. Уларнинг авжи ўқийдиган пайти. Аммо, китоб ўрнига — автомат, тўппонча, найза... Ўқ — улар учун алифбо ҳарфи.

Қайтишда, Фурожат қишлоғига кираверишда оппоқ кийинган қарияни учратдик. Шер Аҳмад ҳурмат бажо келтириб, у билан сўрашди. Руҳоний Қори Азим бизни тавозе билан уйига таклиф қилди.

Супуриб сидирилган, сув сепилган ҳовли, шинам айвон — ҳаммаси ўзимиздагидек. Лекин, кўзга ташланадиган жойда анъанавий бедана қовоқлари ўрнига учта автомат осиб қўйилибди. Бурчакда — танкка қарши отиладиган бир яшик снаряд...

Штабга қош қорайганда қайтдик. Кечки овқат одатдаги чой билан палов бўлди. Казарманинг бошдан-оёқ гилам тўшалган, қатор қилиб ўрин солинган узун ровонида ётдик.

Ҳаво дим. Вентилятор ҳам иш бермайди. Уйқу қочди. Чекиш учун ташқарига чиқдим. Қўмондоннинг ёш адъютанти Шерали ёнимга келди.

— Бу ёққа юринг, ака... — У мени ўзининг ярим қоронғи хонасига бошлаб борди. Кираверишда яшил, зар ипак билан тикилган байроқ турибди. Ёнидаги рамкада фотосурат: қўмондон Сотбоши ва кўзойнакли эркак.

— Бу киши қўмондоннинг дўсти, Америқо журналисти, — тушунтиради Шерали.

Кейин бурчакда йилт-йилт қилиб турган қисқа тўлқинли рацияни кўрсатади.

— Қаер билан гаплашасиз. Кобул биланми, Исломобод биланми, Нью-Йорк биланми, Тошкент биланми...

СУРАТДА: кўнгиллилар Қори Азим хонадонида нонушта қилишмоқда.

Суратлар муаллифники.

Тошкент — Мозори Шариф — Тошқўрғон.

(Давоми 4-бетда).

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

● ҚИРҒИЗИСТОНДА давлат бюджети қарамоғидаги ташкилотларда иш ўринларини қисқартириш чоралари кўрилмоқда. Жумладан, 1 сентябрдан бошлаб Халқ таълими вазирлиги тизимида анчагина иш ўринлари қисқартирилади. Бюджетдан таъминланадиган олий ўқув юртларида ходимлар сони 10 фоизга камаяди, куллиётларга талабалар қабул қилиш ҳам қисқаради. Энди сиртқи ва кечки бўлимларда ўқиш пуллик бўлади.

● СЕШАНБА куни Москвада Россия Президенти Борис Ельцин Абхазия Олий Кенгашининг Раиси Владислав Ардзинбани қабул қилди. Учрашув чоғида Абхазиядаги қон тўкишларга барҳам берилганидан мамнуният изҳор этилди. Россия Президенти ахборот хизматининг маълум қилишича, Владислав Ардзинба Абхазияда жангни тўхтатиш юзасидан ўзаро келишувга эришишда Россиянинг воситачилик фаолияти кўнгилдагидек бўлганини алоҳида таъкидлади.

● РОССИЯ Президенти Борис Ельциннинг бир қатор Оврупо мамлакатлари бўйлаб расмий сафари бошланди. У дастлаб Польшага ташриф буюрди. Бу ерда у Польша Президенти Лех Валенса билан учрашди, қатор шартномаларга имзо чекилди, журналистлар учун матбуот конференцияси ўтказилди.

Шу йилнинг 8 сентябрида Россия ҳарбий вазири Павел Грачёв расмий сафар билан АҚШга ташриф буюради.

● МОСКВАДА навбатдаги валюта савдо-сотиғи бўлиб ўтди. Унда бир АҚШ доллари 986 рублга сотилди.

БУ КЎҲНА ДУНЁ

ВОҚЕАЛАР · ХАБАРЛАР · ҲОДИСАЛАР

КЕЧА БУГУН ЭРТАГА

● МОСКВАДА шу йилнинг сентябрь ойи ўрталарида бир кунда бўлиб ўтадиган АҚШнинг дунёга машҳур таниқли эстрада хонандаси Майкл Жексон иштирокидаги улкан концертга чипталар сотила бошланди. Лужники томошагоҳида бўладиган бу концертга кириш учун энг арзони 17 минг ва энг қиммати 156 минг сўмга чипта сотиб олишингиз керак. Аммо, бу концертни оддий мухлис фуқаронинг кўриши амри-маҳол.

● РОССИЯ Президенти Борис Ельцин матбуот ва ахборот вазири Михаил Федотовни бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан ўз вазифасидан озод қилди.

● ОЗАРБАЙЖОНДА Конституцияга хилоф равишда Талиш-Муған мухтор жумҳуриятини эълон қилиб, унинг раҳбарлигига ўзини-ўзи кўрсатган Аликрам Гумбатов ниятига эриша олмади. Ҳукуматга содиқ кучлар томонидан Гумбатов ва унинг тарафдорларидан уч киши ўлдирилди ва беш киши ярадор қилинди. Унинг ўзи эса қочиб қолди.

● 24 АВГУСТ КУНИ Москвада ҳамдўстлик мамлакатлари ташқи ишлар вазирлари кенгашининг йиғилиши бошланди. Унинг ишида ҳамдўстликдаги давлатлар ташқи ишлар вазирлари, Украина ва Қозоғистондан эса вазир ўринбосарлари қатнашмоқда. Тадбирда Грузия вакили ҳам иштирок этаяпти.

КЕЧА БУГУН ЭРТАГА

ОЗҒИНЛАР УЧУН СОВРИН

● ЛОНДОНДАГИ «Савой» меҳмонхонасида «Йилнинг энг машҳур парҳезчиси» деб номланган маросим бўлиб ўтди. Унда озиш учун падҳезда бўлган кишилар қатнашдилар. Маросим қоидасига кўра, соврин энг кўп озган кишига берилиши лозим ва шундай қилинди ҳам. Совриннинг собиқ хомсе- [illegible] Мено исмли аёл қўлга киритди. У роппа-роса 50 килога озган. Ҳозир 16 ёшли қизи кийган кийимлар ҳам бемалол унга сиғаверади. Бунчалик озиш учун унга бир ярим йил керак бўлди.

ЯНА ИККИ БОШЛИ БУЗОҚ

● АСЛИДА бундай воқеалар эндиликда одамзотни кўпам ҳайратга солмай қўйди. Лекин шундай бўлса-да, барибир газетамизда зикр этмоқни лозим топдик.

Мисрнинг Кэлайбия вилоятида яшовчи фермер Салим Маатнинг Бақара лақабли сигири бундан бир ҳафта олдин ғаройиб бузоқ туғди. Ғаройиблиги шундаки, унинг иккита боши бор, аммо қулоқлари тўртта эмас, аксинча, иккита холос, лекин кўзлари ҳақиқатан ҳам тўртта.

«Ал-ахбор» газетасида ёзишларича, бузоқ ҳозир ветеринарлар назорати остида. У ўзини яхши ҳис этмоқда ва улғаймоқда.

Дарвоқе, бузоқ одатдагидек 9 ойда эмас, 10 ойда туғилган.

АЛДАШГА АЛДАДИ-Ю...

● ОРЛАНДО исмли жиноятчи Лион қамоқхонасидан аёл кийимини кийиб, қочиб кетди. Бироқ икки соат ўтгач, яна полициячилар қўлига тушди. Сабаб: у кўчада юрганида аёл кийимида бўлишига қарамай эркаклар хожатхонасига кириб кетган ва кўпчиликда шубҳа уйғотган...

ВИТРИНАДА НИМА АЙБ!

● АНГЛИЯНИНГ Линкольн шаҳрида яшовчи Жорж Беллами ҳар сафар нархлар кўтарилишига қарши ғазаб билан муносабат билдиради, яъни ҳар нарх ошганда дўкон витриналарини синдиради. Бироқ ҳар сафар жарима тўлаш билан қутулади.

3 МИНГ КИШИГА ЕТАДИГАН КАБОБ

● НАМИБИЯНИНГ пойтахти Виндхук шаҳрида Гиннеснинг «Рекордлар китоби»га ёзиладиган иш қилинди, яъни ошпазлар роппа-роса бир километр узунликдаги масофада кабоб тайёрлашди. Унга 750 кило гўшт, 240 литр зираворли сирка-мой (маринад), 180 кило қуритилган шафтоли сарфланди. Бу кабобни 3 минг киши татиб кўришга мушарраф бўлди.

ЎЗБЕКИСТОН ЖАҲОНГА ЮЗ ТУТМОҚДА

Жанубий Кореянинг Тэчжон шаҳрида ташкил этилган нуфузли халқаро кўргазмада Ўзбекистон биринчи марта иштирок этди. «Экспо—93» кўргазмасида республикамизнинг иштироки тўғрисида «Ўзэкспомарказ» ходими Насибахон АЗИМХЎЖАЕВА ҳикоя қилади:

— Кўргазма 902 квадрат километрлик майдонни эгаллаган. Унда юздан ошиқ мамлакатнинг павильони бор. Бу ерда Корея Республикасининг миллий фирмалари, компаниялари ва давлат корхоналарининг маҳсулотлари ҳам намойишга қўйилган. Кўргазманинг бош майдонида бошқа мамлакатлар қатори Ўзбекистонимизнинг ҳам байроғи кўтарилди, давлат мадҳиямиз ижро этилди.

Ўзбекистоннинг кўргазмада иштирок этишида Корея Республикаси ҳукуматининг хизмати катта бўлди. У республикамизга имтиёзли шароитлар яратиб берди. Дўстларимизнинг бу ёрдамисиз кўргазмада иштирок этишимиз амри маҳол эди. Чунки, мустақил республикамиз ҳали расмий тарзда халқаро кўргазмалар бюросига аъзо бўлгани йўқ.

«Экспо—93» кўргазмасининг мавзуси жуда долзарб — юксак самарали технологиялар ва атроф-муҳит муҳофазасига бағишланган. Бу ўзига хос байрамни тайёрлашда Корея Республикаси билан бирга 33 халқаро ташкилот ҳам қатнашди.

Ўзбекистон павильонига келган меҳмонлар республикамизнинг нафақат пахтага кон, балки юксак тараққий этган саноатга, илмий-техник имкониятга, ер ости бойликларига ҳамда юксак маданиятга эга мамлакат эканлигига амин бўлдилар. Намойиш қилинган халқ амалий санъати намуналари — ёғоч ва ганч ўймакорлиги намуналари, зардўзлик маҳсулотлари, замонавий авиалайнерлар ва тракторларнинг митти нусхалари, автомобиль моторлари, турли ўлчов асбоблари ҳамда қазилма бойликлар намуналари меҳмонларда катта таассурот қолдирди.

Т. ГОЛУБКИНА,
ЎзА мухбири.

Қизлар—сизлар учун

Соч попугим йўлларда қолди

МЕНИНГ КУН-КУН сайин бўйига бўй, ўйига ўй қўшилиб, орзулари нафис чечаклар янглиғ юз оча бошлаган ўсмир сингилгинам! Сенинг ҳамма нарсадан фақат ва фақат эзгулик кутувчи, гўзалликка ошуфта нигоҳингга кўзим тушаркан, ҳар гал ўзимнинг сендайлик пайтларим ёдимга келади. Ўшанда мен ҳам, худди сен каби бўйларим дуркун, сочларим узун, рангларим тиниқ бўлишини жуда-жуда хоҳлардим. Ўсма сиқаверганимдан кафтларим кўкариб кетарди. Бир қаричгина сочим елкамдан пастга тушмасди, лекин уни ҳамиша майдалаб ўрдирардим. Энди ўйласам, опам менинг кўнглим ўксимаслиги учун ҳар сафар сочимни майдалаб ўриб қўярканлар.

9 ёшга тўлганимда онам менга иш кўрпача тиктириб бердилар, ипак-сабоқ тўғрилаб, энди бундан бу ёғига ҳадеб ўйнаб юраверишим уят бўлишини тушунтирдилар. Ҳамма қизлар қатори мен ҳам бир ишнинг бошини тутишим кераклигини айтдилар. Дўппи тикишни ўргата бошладилар.

«Лолахон» деган соддагина ироқи нусха бўларди, ҳамма янги иш ўрганадиганлар қатори ўшандан тикдим, кейин «Атиргул» нусхага ўтдим. Сира ёдимдан чиқмайди: биринчи тикишимда атиргулнинг бошини пастга қаратиб нусха кўчирибман, роса кулишганди.

Елка оша жамалак соч
Ипагига илашиб,

Чимирилган камалак қош,
Кашта бирам ярашиб,

Қатим тортар қизгина.
— Аввал дадам,
акам Илҳом

Сўнгра синглим
Дилбарга —
Дея меҳрин этиб инъом,

Билмам, яна кимларга...
Қатим тортар қизгина...

Ўша пайтда тиккан дўппиларнинг пулиям рўзғорларимизнинг бир йиртиғига ямоқ бўларди — шунигина билардик. Лекин бу машғулот фақатгина пул топиш манбаи эмаслигини анча кейин ҳис этдим.

Бугунги кун қизларининг аксариятига, айниқса кўп қаватли уйларда яшовчиларга мана бу манзара эртаклардагидек бўлиб туюлиши мумкин: ҳовлиларнинг энг сўлим, соя-салқинли, кирган-чиққаннинг назаридан чеккароқ жойини чиннидай супуриб, ерга эски шолча тўшардик-да, бир қаватгина кўрпачалар солиб, маҳалланинг ҳамма тенгқур қизлари давра олиб дўппи тикардик. Мусаввирлар тасвирлаганидек, самбитдай ўтиришимиз шарт эди, чунки эгилиброқ, букчайиб ўтирсанг, нина тортиш қийин бўлади. Тикилаётган дўппилар ҳамманинг кўз ўнгида бўлганлиги сабабли ҳар ким ҳам чиройли тикишга уринарди. Ким тез тикарга ҳам қатим баҳслашардик. Дарвоқе, биз қизлар тиккан дўппиларни сотиш учун зинҳор ба зинҳор бозорга бормасдик. Бу иш оналаримизнинг зиммасида эди, шунингдек, дўппининг пулига эгалик ҳам даъво қилмасдик. У пайтларда «кун режими» деган иборани умуман эшитмагандик. Аммо кунларимиз қатъий тартиб бўйича кечарди; эрта тонгда ҳовлию кўчаларни супурардик. Нонуштадан кейин қайси дугонамизникида иш тикишга келишган бўлсак, ўша жойга йиғилардик. Қўлни совунлаб ювиб тикишни бошлардик, тушлигимиз соддагина эди, жуда ширин татирди. Оналаримиз оқшом туша бошлагандан кейин тикишни тўхтатишимиз шартлигини таъйинлашарди. Шунинг учун уй-уйимизга тарқалардик-да, оналаримиз, опаларимизга ёрдамлашардик. Кечки овқатдан сўнг укаларимизни етаклаб, ташқи ҳовлиларда тўп ўйнардик...

Бизда шу пайтгача бир кило пахта териш, бир гектар ердаги ғўзани ягана қилиш учун неча марта чаноққа қўл узатиш ёки эгилиш кераклиги ҳақида кўп ҳисоб-китоблар қилинган. Аммо битта қийиққа ислими гуллар нақшлаб, битта дўппининг жимирлаган гулларини бекаму кўст битказиш, битта кўйлакни тикиш, битта сўзанани ою қуёш, юлдузли фалак размига айлантириш учун неча минг-миллион бора нина санчиб нина тортиш керак? — бу ҳақда ҳеч ким ўйлаб ҳам кўрмаган. Шу боис бу қадим миллатнинг момоларидан момоларига мерос бўлиб келаётган гўзалдан-да гўзал санъат соҳиблари қадрланмади, ҳисоб. Авлод-авлоди билан бу қадриятимизни сақлаб, ривожлантириб, сайқаллаб кетаётганлар вилоятларимизда минг-минглаб топилади. Аммо ўшалар орасидан бирontасининг бирор мукофотга, унвонга сазовор бўлганини эшитганмисиз? Йўқ! Гап мукофотда эмас, миллий маданиятимизнинг қадри ҳақида бораётганини унутмайлик.

Битта дўппини битказгунча, эҳ-ҳе, қизлару аёллар марғилонликлар ибораси билан айтганда қанча муддат «нина кириб, нина чиқадилар». Кўнгилларини кенг, руҳларини осойишта қилиб таналарини кўнимга ўргатган бу машғулот сабр-тоқат мактабига қиёс. Назаримда китоблардан, эртаклардан танишганинг севимли қаҳрамонлар ҳақида мушоҳада қилиш, ёдлаган шеърларингни такрор-такрор ўқиб завқланиш, оҳанглар мавжларида дилинг ҳалим бўлиб жилоланиши учун тикиш онларидек муносиб фурсат йўқ. Сиз шу ҳолатларни кўз олдингизга келтиришга ҳаракат қилинг-а! Менинг ҳам ўзимга ёқадиган бир қатор шеърларим айни дўппи тикиб ўтирганда дилимга қуйилган.

Дўппи гуллари ипакларининг нафислиги, мутаносиблиги кўзу кўнгиллари дунё рангларидан ҳайратлана бошлаган қизларга худди шундай гўзалликни ўзлариям яратиш қувончини бахш этади. Менинг онам бир умр дўппи тикканлар ва ҳамиша бу сафаргисини аввалгисидан кўра бежиримроқ, чиройлироқ тикишга уринганлар. Менгаям шуни ўргатганлар. Ишончим комилки, бир машғулотни такомиллаштириб давом эттиришга ўрганган одам бошқа ишлардаям шундай йўл тутади. Энг муҳими қадим-қадимдан аёллар давом эттириб келган бу гўзал меҳнат нафосатни англаш ва кашф эта олиш туйғуларини муқимлаштиради. Оддийгина мисол, айтайлик, умрида бир рўмолчага кашта тикмаган аёлнинг қимматбаҳо дарпардаларидан кўра чевар келинчакнинг оқ сурупдан тикилиб бир четига гул кашталанган ёстиқжилди кўпроқ ҳавас уйғотади кишида.

Ўсмирликда, ёшликда келажак ҳақида орзулаб, ўзинг севган қўшиқни хиргойи қилиб, кейинчалик ширин ухлаётган фарзандинг олдида унинг бахту иқболини тилаб кашта, дўппи тикиш аёл учун нақадар завқли, ярашимли! Қизларининг қўлига кетмону белкурак ушлатмаган аждодларимиз нақадар маданиятли, меҳрибон бўлган эканлар. Тикишни билган аёл вақт-бемаҳал оила аъзоларига ўзи кийим-кечак эплаб беради.

Ва ниҳоят, хаёллар кўкидан ерга — бугунги кунга тушадиган бўлсак, бозор иқтисодиётининг қонуний оқибати — ишсизлик ортиб бораётган ҳозирги даврда қўл санъати нақадар асқотади аёлу оила учун. Миллий санъат намуналари қадр топа бошлаган айни дамларда қўлида ҳунари бўлган, яъни дўппи, қийиқ, чопон, чойшаблар, палаклар тикишни билган қизу аёлларнинг меҳнати маҳсулига талаб жуда катта.

Ақлли синглим, нима демоқчилигимни тушуниб олдинг-а! Ҳа, ҳаммамиз ернинг одамларимиз ва энг аввало бу дунёдаги вазифаларимизни бажаришга ўрганишимиз керак. Бунинг учун ўғил болаларни ҳам, қизларниям ёшликдан ўз масъулиятларига тайёрлашимиз шарт. Албатта, бу ота-оналарнинг бурчи. Лекин сингилжоним, мазкур ишда ўзингдан ҳам ҳавасу ихлос, ғайрату чидам бўлиши шартлигини унутма...

Муҳтарама УЛУҒ.

ЖЕЙНОВГА ҚИЗИҚИШ КАТТА

Жейнов қишлоғи кўпдан буён илм ва ижод аҳлини қизиқтириб келади. Бу ерга дунёнинг ўнлаб мамлакатларидан таниқли шарқшунослар, тилшунослар, арабшунослар ташриф буюришади. Қизиғи шундаки, Марказий Осиё мамлакатлари ичида ёлғиз шу қишлоқда араб тили, унинг миллий урф-одатлари, мусиқа ва рақс санъати, миллий кийимлари сақланиб қолган.

Жейнов қишлоғи Усмон Юсупов туманидаги «Жейнов» хўжалиги марказидир. Бу ерда 15 мингдан ортиқ араб миллатига мансуб аҳоли истиқомат қилади. Хўжалик республикада илғор жамоалардан бири ҳисобланади. Азалдан ҳунармандчилик ривож топган Жейновда ҳозирда қишлоқ хўжалиги ҳам анча равнақ топган. Айниқса, кейинги тўрт йил ичида бу жамоада катта ўзгаришлар рўй берди. Тўртта ўрта мактаб, санъат саройи, марказий универмаг, 4 та масжид, ҳаммом қурилди ва кўплаб километр йўлга асфальт ётқизилди. Ҳозирда эса консерва заводи, марказий касалхона, ғишт заводи қурилиши қизғин кетаяпти.

Бу ерда халқ депутати, хўжалик сардори Муродилло Саидов ташаббуси билан «Араб миллий маданий маркази» ташкил этилди. Марказнинг мақсади — республикамизда яшаётган арабларнинг она тилини, маданиятини, санъатини, миллий қадриятларини сақлаб қолиш ва ривожлантиришдан иборат.

— Ўзбекистон азалдан кўп миллатли давлат. Шундай экан, бу заминда яшаётган ҳар бир миллат вакили бир мақсадда — Ўзбекистонни буюк давлат сифатида дунёга танитиш учун ҳаракат қилмоғимиз лозим. Миллий маданият марказимизда қилинаётган ишларимиз ҳам айнан шу мақсадда, — дейди миллий маданият маркази раиси М. Саидов. — Марказ уч йилдан буён фаолият кўрсатмоқда. Ҳозиргача бу ерда араб тилини ўрганиш курси, араби гиламлар тўқиш, миллий кийимлар тикиш цехлари ташкил этилди. Яқинда республикамизда яшаётган араблар ва уларнинг миллий урф-одатлари ҳақида ҳужжатли кино тайёрланди. Агар мустақиллик эпкини эсмаганда, буларни ҳал қилолармидик? Миллатчи тамғаси урилган бўлур эди. Хайриятки, юртбошимиз Ислом Каримов бизни мустақиллик кўчасига олиб чиқди.

Ҳа, миллий маданий марказ ёрдамида Жейнов қишлоғида мустақилликнинг 2 йиллигига катта тайёргарлик кўрилмоқда.

СУРАТДА: араб келинчаги Малоҳат Хўжамуродова.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат (ЎзА).

Дилдаги гап

БАРИДАН МЕҲР ЯХШИ

Биз оилада уч ўғил катта бўлдик. Дадам билан ойим кичиклигимиздан бизни мустақилликка ўргатишди. «Ҳаётда ҳар нарсага одам тайёр бўлиши керак, кучли одамлар енгади», деб ўргатардилар доим. «Ўзингга ишон, ўзингга суяниб яшашга ўрган», деб насиҳат қилардилар онам. Улар дунёдан ўтиб кетишди. Биз учовимиз ўз оиламиз билан шаҳарнинг уч бурчагида яшаймиз. Ҳар биримизнинг топганимиз ўзимизга етади.

...Лекин мен шу кунларда оиламиз ҳақида кўп ўйлайман. Нега биз ака-укалар бир-биримизни соғинмаймиз, шунчаки... кўргимиз келмайди, гапиришиб ўтирмаймиз... Йўқса учовимиз ҳам савдо билан шуғулланамиз. Бир-биримизнинг тийинимизгача ҳисоб—китоб қиламиз, худди бегоналардек. Ахир учовимиз бир бўлсак... битта корхонани ҳам сотиб олишимиз мумкин. Биз буни ақлимизга ҳам сиғдиролмаймиз, чунки биз бошқача тарбияланганмиз.

...Хотинимга ҳавасим келади. «Аммам касалхонага тушибди, кўриб келай», «опамникида бешик тўй, юришим бор», хуллас доим жигарларининг ташвишини қилиб юради. Болаларим «холам, тоғам...» деб кўп гапиради, эътибор берсам, негадир ҳеч «амаким» демас экан. «Фозил амаки сизга телефон қилдилар..», «Фаёз амаки...»

...Ёшим ўтган сайин бу нарса аниқ сезила бошлади, болани бошқачароқ тарбиялаш керак экан: «Болаларим, бир-бирингизга суяниг, биргаликда ҳаракат қилинг, меҳрдан қудратли куч йўқ, дунёда қайси оилада меҳр подшоҳ бўлса, шу оила мамлакати узоқ яшайди. Оилада меҳр-тотувликнинг ўрнини бирор куч босолмайди».

...Мен бу гапларни ҳар бир эшикка шиор қилиб ёзиб қўйгим келади.

САМАНДАР.
Тошкент.

Муҳаббатнома

НОДИРА

Ернинг васли эмас озорсиз,
Гулшан ичра гул топилмас хорсиз.

Ҳар кишини бир муносиб ёри бор,
Мен ўшал оворадурман ёрсиз.

Ул париваш васлидин бўлдим жудо,
Роҳати дил қолмади дилдорсиз.

Ер учун ағёр дардин тортамен,
Кўрмадим бир ёрни ағёрсиз.

Тан бузулди, энди роҳат қолмади,
Соя пайдо бўлмағай деворсиз.

Оразин кўр, бўлма зулфидин маълул,
Бу жаҳонда ганж йўқдур морсиз.

Берма нисбат қаддига, эй боғбон,
Сарвдир бу боғ аро рафторсиз.

Ор қилмас таънан ағёрдин,
Ошиқи содиқни дерлар орсиз.

Нодира аҳволидин огоҳ ўлунг,
Эй мусоҳибларки, қолмиш ёрсиз.

Ташриф

Зулфия БОБОЕВА:

МЕНГА ЮРАК КЕРАК КУЮКРОҚ...

Инсон юрагида шундай бир бўшлиқ мавжудки, уни ота-она ҳам, фарзанд ҳам, суюкли ёр ҳам тўлдиролмайди. Эҳтимол, бу чин дўстга, ҳақиқий сирдош-дарддошга бўлган руҳий эҳтиёждир...

Зулфия Бобоева билан илк бор учрашганимизга энди уч йилдан ошди, холос. Лекин мен бу ажойиб шоирани гўё эсимни таниганимдан буён биладигандекман...

Менинг назаримда, Зулфия опанинг юрагидагина эмас, бутун бўй-басти, табассуми, нигоҳларида ҳам ШЕЪРИЯТ яшайди. Биласизки, Зулфия БОБОЕВА тожикистонлик. У Ғончи туманидаги Мужун қишлоғида одамларни, дунёни ва дунёдаги жамики эзгу ҳисларни кашф қилиб яшамоқда. Афсуски, биз Зулфия опа билан ҳамиша ёнма-ён ЮРИШ имкониятига эга эмасмиз... Шу боисдан ҳам Мужун бизни ўзига чорлайверади, оёқларимиз ўша сўлим қишлоққа тортади, кўнглимиз Зулфия БОБОЕВА яшаётган, ижод қилаётган хонадонга чопади.

— Зулфия опа, ўзингиздан қолар гап йўқ, кейинги бир йил Тожикистон учун асрга татигулик бўлди.. Келинг, суҳбатимизни жамият бутунлиги мавзусидан бошласак...

— Менинг назаримда жамият бутунлиги кўнгил бутунлиги билан ўлчанади. Токи шикаста кўнгиллар мавжуд экан, ҳеч қайси давр ўзининг гуллаб-яшнаётганлиги билан мақтанолмайди. Биз бир мукаммал жамият яратиш учун энг аввало кўнгилларнинг бутунлиги учун курашмоғимиз лозим. Шундай пайтлар бўладики, инсон муштдеккина юрагини ҳам бир ўзи кўтаролмай қолади. Унга ҳамдард дўстлар керак бўлади, лекин биз шуни ҳар доим ҳам ҳис қилавермаймиз, гоҳ вақтимиз бўлмайди, гоҳ ҳафсаламиз... Натижада, ўзимизнинг кўнглимиз ҳам кемтиклигича қолаберади. Эҳтимол, ҳаёт ҳамма нарсани кечирар, аммо лоқайдликни ҳеч кечирмаса керак. Биласизми, биз жуда кўникувчан бўлиб кетдик шекилли. Энг ашаддий фожеалар, энг қабиҳ жиноятларни ҳам оддий ҳол деб қабул қилаяпмиз-да...

Фикримнинг исботи учун сизга ўзим гувоҳ бўлган бир воқеани айтиб берайми?

— Бемалол...

— Тожикистоннинг бошига тушган кулфат юқори нуқтага чиққан кунлар эди. Ҳамманинг бир ташвишига ўн ташвиш қўшилган, қимматчилик, кайфиятлар тушкун. Ўша кунларда республиканинг деярли тинчлик сақланиб турган бир районида мўйсафид вафот этади. Инсоннинг бу дунёдан олиб кетадиган ягона нарсаси, марҳумни ўраш учун кафанлик эса топилмайди. Натижада марҳум уч кунгача уйда — қабрга қўйилмай қолиб кетади. Мени ўйлантириб қўйган нарса шу бўлдики, марҳумнинг ҳамқишлоқларида ўша сурпдан бўлмаслиги мумкин эмасди. Фақат исташмаган, ҳатто қарзга бўлса-да бериб туришни... Энди ўйлаб қарасам, бу қишлоқ одамлари ўз маҳалладошига қилмаган яхшиликни бутунлай бегона кишиларга қандай қилсин! Қандай қилиб яхшилик тўғрисида фикр юритсин!

Бугина эмас, кейинги пайтларда ака-ука, опа-сингил, ҳатто, ота-оналар билан фарзандлар ўртасидаги муносабатлар ҳам дарз кетаётгандек... Гарчи бу гаплар кўп такрорланаётган бўлса-да, яна айтишни лозим деб ҳисоблайман, чунки қариндошлик, дўстлик риштолари ҳар қандай шароитда ҳам узилмаслиги шарт. Одамнинг тинчлиги — оламнинг тинчлиги. Оламнинг тинчлиги эса одамнинг қай даражада меҳр кўраётгани, кўргазаётгани ва яна ўша кўнгил бутунлигига бориб тақалади.

— Зулфия опа, мен биламанки жуда кўп шеърларингиз мухлислар қўлига етиб бормаган. Нега уларни эълон қилишга шошилмайсиз!

— Биринчидан, шеърларим кўпроқ шахсий дардларим ҳақида ёзилган. Ўша дардларни юраги менсиз ҳам тўлиб-тошиб турган одамларга етказишга иккиланаман. Ҳамманинг ташвиши ўзига етарли... Ундан кейин юз бир андиша ила топширган қўлёзмаларим ҳам нашриёт жовонларида тахланиб турибди. У ердагилар ҳам менга ўхшаб шошилмайдиганлардан шекилли. Ундан кейин, эртами-кечми ёзганларимнинг халққа етиб боришига ишонаман. Чунки мен шеърга қурбон қилганчалик кучимни бошқа ҳеч нарсага сарфламаганман.

— Кимларни кўпроқ яхши кўриб ўқийсиз!

— Кимларни эмас, яхши асарларни, яхши шеърларни севиб ўқийман. У машҳур шоирникими ё ҳаваскор қаламкашникими, аҳамияти йўқ менга.

— Зулфия опа, қутлуғ байрам арафасида келинг энди руҳ эркинлиги ва эркин одамлар ҳақида гаплашайлик...

— Масалан, мен ҳеч қачон ўзимни қул ҳисобламаганман. Одам энг аввало ўзи эркин яшашга маънавий жиҳатдан тайёр бўлиши керак. Биринчидан, ҳеч инсоннинг қўлоёғи бўла туриб қалби кишанбанд бўлмасин. Иккинчидан озод инсон ҳақида ёзиш бошқа-ю, ҳаётда у билан ёнма-ён яшаш бошқалигини унутмайлик.

Ўз шахсини инкор этмайдиган, шу билан бирга ўзгаларнинг ҳам ҳурматини жойига қўядиган кишиларни мен тўла маънодаги эркин ва мустақил одамлар деб биламан.

— Халқда, ёмондан ё қочиб қутул, ё ўлиб қутул, деган бир гап бор. Баъзан бахтга қарши қочишнинг ҳам, ўлишнинг ҳам имкони топилмай, учинчи йўл излаб қоламиз. Ўша учинчи йўл қандай йўл бўлиши мумкин сизнингча!

— Учинчи йўл шуки, қочмаслик ҳам керак, ўлмаслик ҳам. Қочса ё ўлса ёмонлар баттар кўпайиб кетади. Бунга имкон яратмаслик лозим. Битта яхшининг қийналмаслиги учун ёмондан қочинг десак, кейинчалик икки, уч, балки ундан ҳам кўпроқ яхшилар азобланиши мумкин. Ҳар нарсанинг олдини олган маъқул. Қолаверса, ёмонлар билан курашишга ярамаган яхшиларнинг яхшилигига ҳам шубҳам бор...

— Зулфия опа, агар бир зумга сеҳргар бўлиб қолсангиз нимани тилаган бўлардингиз!

— Ҳамма одамларга бир зумлик сеҳргарлик бахти насиб этиб, истаган нарсаларига эришишларини тилардим.

— Нимага ишонасиз!

— Бир кун келиб дунёда фақат эзгуликнинг ҳукмронлик қилишига.

— Қандай пайтларда шеър ёзасиз!

— Куйганимда ёки қувонганимда.

— Нимадан қўрқасиз!

— Муҳаббатсиз, эътиқодсиз яшашдан...

— Зулфия опа, мен баъзан ёлғиз қолишни ёки узоқларга кетиб қолишни орзу қиламан. Сизда ҳам шундай ҳолат бўладими!

— Замирахон, очиғини айтайми! Менга ёлғиз қолиш орзу бўлмай қолган. Узоқларга кетиб қолиш тўғрисида баъзан ўйлайман. Лекин ҳақиқатдан кетиб қолсам ҳам яримта кўнглим барибир тўлмаслигини биламан. Таскинни узоқлардан эмас, яқиндан — ёнимдан қидирган маъқул шекилли. Кўнгил тўлиши учун ундаги бўшлиқларни тўлдиришга қодир дийдор керак.

— Сизни йўқлаб кўпроқ кимлар келишини истардингиз!

— Мени йўқлаб келувчилар, албатта шоир бўлиши шарт эмас. Яхши ниятли кишилар бўлишса, адабиётга, шеъриятга ихлос қўйган бўлсалар, мени тушунишга ҳаракат қилишса бас! Мен уларнинг ташрифини кўзларим тўрт бўлиб кутаман...

— Бир мўъжиза рўй бериб, ҳаётингизни қайта бошлаш имконияти туғилса, бошлармидингиз!

— Жўпгина қилган хатоларимни такрорламаслик учун ҳам ҳаётимни қайтадан бошлаган бўлардим.

— Бахт ва бахтли одамлар ҳақида нима дейишингиз мумкин!

— Мен ўйлайманки, ҳаётда мутлақо бахтли одамнинг бўлиши мумкин эмас, мутлақо бахтсиз одам ҳам йўқ! Сиз бахтсиз деб ачинаётган одамнинг кўнглида ҳам қандайдир кенгликлар, сиз ва биз илғамаган, нурли манзиллар яшайди.

— Зулфия опа, сиз бир туркум шеърларингизни «Муҳаббатнинг иккинчи ватани» деб номлагансиз-а!

— Ҳа. Биласиз, муҳаббатнинг туғилган уйи — Юрак. Мен «Муҳаббатнинг иккинчи ватани» деганимда шеърни назарда тутганман. Муҳаббат ўз уйига сиғмай қолганда шеъриятга кўчади ва ундан ўзига мангу ва хавфсиз паноҳ топади. Муҳаббат ҳақида ўзим тан олган яна битта ҳақиқатни айтишим мумкин: муҳаббат ўлмайди, ўлса, у — муҳаббат эмас! Муҳаббат инсон идрокига бўйсунмайдиган илоҳий куч.

Севги одамни жасоратли бўлишга чорлайди ва уни қайтадан дунёга келтиради... Шунда инсон кўра бошлаган ҳамма нарса гўзаллик тимсоли бўлиб аксланаверади. Яна бир нарсага ишонаман, токи сиз севиш лаёқатига эга экансиз, яхши одамлигингизнинг исботи шудир.

— Сиз яшаётган сўлим қишлоқ Мужун ва мужунликлар, уларнинг бадиий ижодга, ижодкорга муносабатлари тўғрисида ҳам гапириб берсангиз.

— Мужунликлар бироз содда халқ. Яхшиси ҳам, ёмони ҳам кўзларимга иссиқ кўринади. Мен ҳам уларга шундай кўринсам керак. Шеърни ҳар доим ўқишмаса ҳам, унинг яратувчисини қадрлашади, ҳурмат қилишади. Ҳазилни севишади. Ҳаммадан айри фазилатларини унчалик сезмайман. Ҳамма инсон бир. Хато қилади. Мужунликлар ҳам азал пайғамбар эмас.

— Зулфия опа, Тошкентда — туғилган юртидан, ота-онасидан олисда яшаётган ижодкор дўстларингизга нима маслаҳат берган бўлардингиз — қайтишними, қолишними! Одамнинг қурби бир умр соғиниб яшашга етармикин!

— Уларга маслаҳат беролмайман, лекин таклифим бор: сиз нималардир йўқотганингиз эвазига нималардир топгансиз ҳам. Ўша мусофирлик сизга нимадир бераётган бўлса, соғинсангиз-да бардош беринг, аксинча бўлса, қайтинг! Ҳар бир нарсанинг чегараси бор, шу жумладан соғинчнинг ҳам!

— Болаларга қандай тилакларингиз бор!

— Болалар соғлом бўлсинлар! Ўйинчоқлари кўп бўлсин! Ота-онаарининг иссиқ бағрида ҳамиша болаликнинг ширин эканлигини англаб яшашсин ва бир кун келиб ўша болаликларини соғинишсин!

— Зулфия опа, суҳбатимизни бир шеър билан якунласангиз...

— Марҳамат:

Менга юрак керак куюкроқ
Мўл этмоққа савобчиларни.
Менга азоб керак буюкроқ
Ҳайдамоққа азобчиларни.
Менга бир бош керак,
сўрашса
Кўринувчи осмондан,
ердан.
Менга бир жон керак,
курашса
Ғолиб чиқсин токи
темирдан.
Менга ватан керак,
бемалол
Узатмоққа оёқ-қўлимни.
Менга ватан керак
мукаммал,
Унутиб яшашга ўлимни.

Зулфия Бобоева билан суҳбатлашиш ҳам осон, ҳам қийин... Осонлиги шундаки, у саволларингизга жуда тез, аниқ ва лўнда, самимий жавоб беради. Қийинлиги шуки, Зулфия опа кўпроқ гапиришни эмас, тинглашни хуш кўради. Мен эса шоирани соатлаб эмас, кунлаб, тунлаб эшитсам дейман. Азиз муштарий! Мабодо, сиз ҳам шу туйғуларни кечираётган бўлсангиз Тожикистоннинг Мужунига, Зулфия Бобоева хонадонига ошиқинг. Кўнглингизнинг бўш бурчлари тўлиб қайтса, ажабмас!

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА,
«Туркистон» мухбири.

Бизнинг мусоҳаба

Санъат — фидойилик демакдир

Ўзбекистон халқ артисти Дилафрўз Жабборованинг номи санъат мухлисларига яхши таниш. Унинг жозибали, назокатли, карашмали кўплаб ўйинлари не-не томошабинлар дилига ўт солмаган. Кейинги йилларда раққосанинг саҳналарда кўринмаётгани ҳам ҳеч кимга сир эмас. Биз у билан суҳбатлашар эканмиз, унинг бошчилигидаги «Шодлик» ансамбли мустақиллик байрамига тайёргарлигини ҳам назарда тутдик.

— Бир пайтлар санъат мухлислари сиз билан «Шодлик»нинг номини айри қўйишолмасди.

— Тўғри айтасиз, фаолиятимнинг, ҳатто ҳаётимнинг энг гуллаган дамлари ана шу ансамблда ўтди. Ўн бир йил ишлаганимдан кейин, Навоий театрига ўтдим. У ерда беш йил ишлаган бўлсам, унинг ҳар бир куни мен учун ҳақиқий сабоқ мактаби бўлди. Нега десангиз, ўша пайтлар Ҳалима Носирова, Клара Юсупова, Михаил Давидов, Ҳалима Комилова, Жамол Низомхўжаев каби қатор санъат дарғалари бор эди бу ерда. Кейин Ғуломжон Ёқубов гуруҳида бирга ишладик. Очиғини айтсам, негадир ўзимни саҳнадан узоқроқ кўришни хоҳладим. Касбимни ўзгартириш истаги туғилди. Бутунлай бошқа соҳада эмас, шу санъатнинг бошқа турига. Назаримда тақдир менга энг одил маслаҳатини бераётгандек эди. Шундай бўлиб чиқди ҳам. Ансамблдан кетгандим. Орадан кўп вақт ўтмасдан 1990 йили бадиий раҳбар бўлиб яна шу қадрдон жамоага келдим.

— Қайтиб келганингиздан кейин ишга киришиш қийин бўлмадими?

— Йўқ. Аксинча, ўзимда катта бир масъулият, ишонч ҳисси билан қайтдим. Келибоқ, ёшлар билан кўпроқ ишладим. Кун сайин санъатнинг рақс ўргатиш турида фойдам тегишини сеза бордим. Жамоада бир йил мобайнида катта яшариш юз берган бўлсада, барибир қадрдон даргоҳим бўлгани учун ишимиз юришиб кетди. Менга кўпроқ ансамблнинг мусиқа раҳбари Туйғун Отабоев ёрдам берди.

— Давр ўзгариб бормоқда. Одамлар ўзгаряпти. Санъатни халққа, халқни санъатга янада яқин қилиш учун кўпроқ нималарга аҳамият бераяпсиз?

— Бу нарсани кейинги йилларда эмас, саҳнага чиққанимдан буён кузатаман десам, хато бўлмас. Томошабин доимо халқ усулини ёқтиради. Замонавий куйлар ўз йўлига. Яна кейинги вақтларда классик халқ куйларини замонавий усулда қўллаяпмиз, дейдиган иборалар чиқди. Аслида санъатсевар халқимиз ота-бобосидан қолган меросини, удумини, одатини тўғри қабул қила олади. Шу жиҳатдан ёндашадиган бўлсак, ҳали-ҳануз Қундуз опа Миркаримовадан маслаҳат оламан. Янги рақс қўйсам маслаҳатга таклиф қиламан. Негаки ўзбек рақс санъатининг ҳақиқий намоёндалари бўлган Қундуз опа ва Роза Каримовалар умрилари узоқ бўлсин-у, лекин рақс санъати учун ғанимат деб биламан. Улар бўлмаса ота-онасиз етим бола бўлиб қолардик. Санъатда 20—30 йил ишлаётган бўлсак ҳам, барибир ўрганишимиз лозим.

— Ўзингиз саҳналаштирган рақслар ҳақида ҳам тўхталсангиз.

— Улар кўп. Айримларинигина санаб ўтишим мумкин. «Бойчечак» оммавий лирик рақси, «Ҳайрон бўла қолдинг», «Шодлик тароналари», «Бухоро рақси», «Наманган тановори» — булар ҳаммаси оммавий бўлиб, юқорида айтганимдек миллий лирик руҳ билан суғорилган. Ансамблга қайтганимдан буён ўтган уч йил мобайнида яна «Гулчи қиз», «Зебо», «Нозик» каби якка ўйинларни саҳналаштирдим. Бу рақсларни ансамблимизнинг энг кўзга кўринган ва маҳоратли раққосалари Гулмира Шарипова, Раъно Зокирова ва йигитлардан Ўткир Қаҳҳоровлар ижросида томошабинлар ҳар сафар илиқ кутиб олишаяпти. Жамоамиздаги хонандалар Нуриддин Ҳайдаров, Илҳом Жўраев, Марям Сатторова, лапарчилар Инобат Жониева, Шоҳиста Парпиева, Мурод Соҳибов ва олиб борувчи Ўткир Сиддиқовларнинг концерт дастурларимизни томошабинларга манзур ва маъқул бўлишида ҳиссалари катта.

— Муаммолар ҳам йўқ эмасдир?

— Албатта. Ансамблимиз ташкил қилиниши бўйича ҳатто «Баҳор»дан ҳам кекса ҳисобланади. Аммо кейинги йилларда анча ёшлар ҳисобига ўзи ҳам ёшариб кетди. Ёшлар кўпайгани сари миллий руҳ йўқолиши тайин. Шунинг учун ҳам кўпроқ катталарга мурожаат қилиб, ўрганамиз. Ўзингизга маълум, ҳали-ҳануз халқимиз Мукаррам опа деса «Тановор»ни, Қундуз опа деса «Дилноз»ни, Гулчеҳра Фозилжонова деса «Мустаҳзод»ни эслашади. Ўзим эса «Дил куйласин» рақсимни ёқтираман. Лекин кейинги ёш раққосалар репертуарида уларнинг маҳоратини ва усулини белгилайдиган ана шундай рақслар йўқ деса бўлади. Иккинчи муаммо эркакларнинг рақс санъатини ривожлантириш ҳамон қийин кечмоқда. Асли тарихимизга, анъаналаримизга разм солсак, қадимда ҳам бу санъат бўлган. Негадир кейинчалик йўқолиб кетган. Ҳозир тиклаш даврида унга ҳам эътибор берилмоқда. Дастурларга раққосларнинг оммавий чиқишларини киритсак, айрим ташкилотлар ўз-ўзидан олиб ташлашади, ёқтиришмайди. Халқимиз эса аксинча, доимо яхши кутиб олишади. Шу кунларда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Назриддин Шерматов шу борада иш олиб бораяпти. У ансамблимиздаги йигитларга рақс саҳналаштириб, уларнинг чинакам маҳоратларини намоён этиш учун изланмоқда. Келгусида ниятига эришишида унга омад тилагим келади.

— Ҳозир республикамиз аҳли мустақиллик байрамига тараддуд кўрмоқда. Сизлар-чи?

— Бу байрамни халқимиз назаримда доимо интиқлик ва илҳақлик билан кутишади. Чунки мустақиллик халқимизнинг йиллар давомидаги орзуси эди. Шунинг учун ҳам ансамблимиз икки қисмдан иборат. «Тўй-томошага марҳабо» концертини тайёрлаяпти. Сценарийни Феруддин Сафаров ёзган. Дастурга барча ўзбек санъати турлари — лапар, катта ашула, яллалар, мақом қамраб олинган. Шу жанрлар ёрдамида томошабинлар кўз олдида Фарғона тўйи кўрсатилади. 40 дақиқалик томошада халқимизнинг бой санъат мероси тўла ифодасини топади. Концертнинг иккинчи қисмида хонанда ва раққосалар ўз маҳоратларини кўрсатишади. Байрам кунлари томошабинларга завқ улашиш ниятида бир ойдан буён репетиция қилаяпмиз. Ниятимиз байрам кунлари очилажак Амир Темур ва Улуғбек ҳайкаллари олдидаги концертлар кўнгилдагидек чиқсин.

— Репетицияларни қаерда ўтказаяпсизлар?

— Бу саволингиз яна бир муаммони ўртага ташлашга мажбур қилади. Очиғини айтсам, қарийб ўн йилдан ортиқ муддатдан буён битмаётган, биз артистларнинг ҳам, томошабинларнинг ҳам севимли, қадрдон маскани бўлган кўҳна Свердлов номли концерт зали битиб қолар, деган умидда эдик. Афсус, ҳали бу кунни узоқ кутадиганга ўхшаймиз. Ўзбекистон Давлат филармонияси ихтиёрида «Шодлик», «Лазги», «Зарафшон», Катта симфоник оркестр жамоалари ҳамда Ғуломжон Ёқубов, Олмахон Ҳайитова, Бобомурод Ҳамдамов каби хонандалар ва уларнинг гуруҳи бор. Ана шундай халқ севган, ардоқлаган санъаткорларнинг ижод қилиши, маҳоратини ошириши, репетиция қилиши учун жой йўқ. Халқлар дўстлиги концерт залининг ижара ҳақи 2 миллион сўмга чиқди. Битта концерт чиптасининг нархи 2 минг сўм. Шундан хулоса чиқариб олаверинг.

Лекин шу ўринда Президентимиз томонидан «Шодлик» ансамблига кейинги йилларда кўрсатилаётган ғамхўрликни алоҳида таъкидлаб ўтгим келади. Бизга етарли маблағ ажратишди. Бундан ташқари кийим-кечак, автобус билан таъминлашди. Режа гоҳ бажарилиб, гоҳ бажарилмай қолган пайтда ҳам моддий қўллашаяпти. Лекин ўзингизга маълум ҳар кимнинг ўз уйи, ўлан тўшаги дегандек, бошимизга ўзимизнинг томимиз битса, деб орзу қиламан.

— Тўғри, ҳар кимнинг ўз уйи бўлгани яхши. Лекин менинг назаримда санъатда бундан ташқари фидойилик ҳам зарурдир?

— Бир пайтлар битта рақсни беш-ўн йиллаб саҳнада ўйнардик. Назаримда саҳнада ижро эта бошлаганимиздан кейин беш йил муддатда мукаммал ўрганиб бўлдик, деб ҳисоблардик. Ҳозир рақсларни тез ўзгартириш, алмаштириш одат бўлган. Мана, бояги «Дилноз», «Тановор»ни эсланг. Рақснинг жозибаси балетмейстерга боғлиқ. Лекин у саҳналаштирган рақсга раққоса ўзининг юрак парчасини, ички ҳиссиётини, туйғусини, томошабинга айтмоқчи бўлган дардларини қўшсагина, ҳақиқий рақс бўлади. Бунинг учун ҳар бир санъаткор масъулиятни юракдан ҳис қилиши залда ўтирган томошабинларнинг, халқнинг ишончини оқлашга уриниши лозим. Мустақиллик байрамига тайёргарлик жараёнида жамоамиз аъзолари шунга эътибор беришга уринаяпти.

— Оилангиз билан ҳам муштарийлар қизиқишади.

— Қизим Сўғдиёна 16 ёшга тўлди. У билим юртини бу йил тугатиб, ҳозир ансамблимизда қатнашмоқда. Иккинчи қизим Мадина 8 ёшга тўлди. У қайси касбни танлашини вақт белгилайди.

— Режаларингиз билан ҳам ўртоқлашинг?

— Кўп қатори энг эзгу ниятим байрам томошаларимиз кўнгилдагидек бўлиб, томошабинлар завқлансин. Истиқлолимизнинг меваси бўлмиш Туркия билан ҳамкорликда яратилган «Оҳ Истанбул, Истанбул» фильми томошабинларга манзур бўлсин. Ундаги рақсларни саҳналаштириш жараёнида актриса Дилором Эгамбердиевага чинакамига рақс сирларини ўргатдим. Фильмда ансамблимиз иштирок этади. Шу боис томошабинларга манзур бўлса керак деган фикрдаман. Байрам арафасидаги яна бир эзгу ниятим санъатда фидойи кишилар сафи кенгайсин.

Муқаддас СОЛИҲ қизи,
«Туркистон» мухбири.

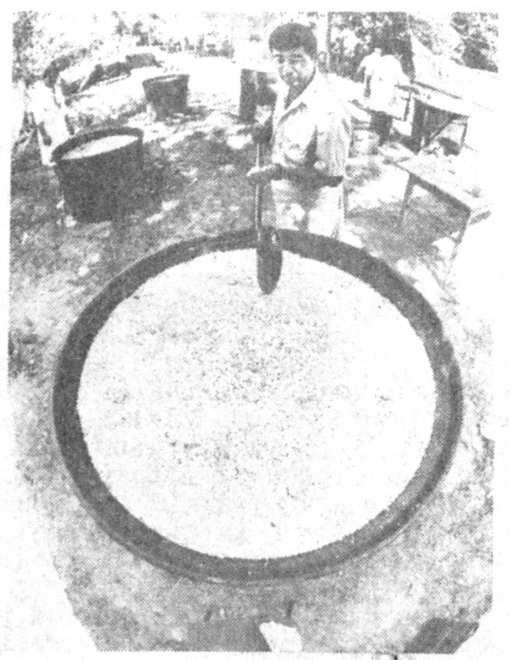

Донишманд қалб

Жонажон республикамиз мустақиллиги байрами яқинлашгани сари қалбга сурур бахш этувчи шодиёналар бўлиб ўтмоқда. Куни кеча Зангиотада бошланган халқ сайли энди Ўртачирчиқ туманидаги Туркистон мулкининг шайхул машойиҳи Ҳожа Аҳмад Яссавий номи билан аталувчи жамоа хўжалигига кўчди.

Азим дарахтлар соя ташлаб турган истироҳат боғига одам сиғмай кетди. Ота-боболаримиздан мерос маънавият жавоҳирларига ташна фуқаролар бугун мустақиллигимиз туфайли ўзлигини таниб, қалб кўзи нурафшон бўлаётганидан боши кўкка етмоқда.

Сухандонлар Хожа Аҳмад Яссавийга бағишланган адабий-мусиқий анжуманни очгач, кишиларни имон-эътиқодга ундовчи Қуръони Карим оятлари янграйди. Республика маънавий маданият маркази бошлиғи Т. Саксонов жамоа хўжалигига Аҳмад Яссавий суратини ҳадя этади.

— Аждодларимиз ҳоки ётган бу муқаддас тупроқ онадек азиз ва мўътабардир, — дейди вилоят ҳокими С. Сайдалиев. — Имом Бухорий, Ат-Термизий, Ал Хоразмий, Аҳмад Яссавий каби бобокалонларимиз туғилган жойларини номларига қўшиб айтганлари бежиз эмас. Президентимиз Ислом Каримов таъкидлаганларидек, улуғ бобомиз Хожа Аҳмад Яссавий руҳи покларига эҳтиромимиз бениҳоя. Бугун уларнинг инсонни маънавий етukликка даъват этувчи диний, аҳлоқий ва ҳуқуқий ҳикматлари қайтадан жаранглай бошлади.

Шундан кейин Ҳамза номидаги академик драма театри ижодий жамоаси иштирокида бадиий саҳналар намойиш этилди. Йиғилганлар кўз ўнгида Аҳмад Яссавий, Амир Темур ва Навоий сиймоси намоён бўлди.

Аҳмад Яссавий тасаввуф илмининг асосчиси сифатида жаҳонга машҳурдир. ЮНЕСКОнинг қарори билан 1993 йил — Яссавий йили деб эълон қилинди. Истиқлол шарофати билан ҳазрат султоннинг инсоф ва диёнатга, поклик ва адолатга чорловчи ҳикматларидан эмин-эркин баҳраманд бўляпмиз. Чунки, юртимизга аждодларимиз орзу қилган дориламон кунлар келмоқда.

П. НИШОНОВ,
ЎзА мухбири.
Тошкент вилояти.

СУРАТЛАРДА: байрамдан лавҳалар.

Р. ШАГАЕВ суратлари.

Келгуси сонда:

- ВАТАН ЖУҒРОФИЯСИ
- ҲАҚАММИ, ҲОКИММИ?

Газета саҳифаланаётганда:

ЎЗБЕКИСТОН — ЖАҲОН САЙЁҲЛАРИНИ ЧОРЛАЙДИ

1975 йилда тузилган Жаҳон сайёҳлик ташкилотига (ЖСТ) бугунги кунда 150 давлат аъзо бўлган. ЖСТ Бош ассамблеясининг 1993 йил 4 октябрда Бали (Индонезия) шаҳрида ўтадиган навбатдаги кенгаши Ўзбекистон Республикасини Жаҳон сайёҳлик ҳамжамиятига аъзо қилиб олиш ҳақидаги «Ўзбектуризм» миллий компаниясининг расмий аризасини кўриб чиқади. Шу муносабат билан ЖСТнинг мамлакатимизга ташриф буюрган минтақавий вакили Веттор Жусти Ўзбекистонда сайёҳлик соҳасида амалга оширилаётган ишлар ва унинг истиқболли йўналишлари билан яқиндан танишмоқда. Жумладан, меҳмон уч кун мобайнида Тошкент, Бухоро, Самарқанд ва Жиззахнинг қадимий зиёратгоҳларини ҳамда гўзал манзараларга бой тоғларини бориб кўрди.

— Ўзбекистон сайёҳлик ишларини йўлга қўйиш учун бой имкониятларга эга, — деди Веттор Жусти ЎзА мухбири билан суҳбатда. — Бу соҳа қисқа муддатда иқтисодингизга катта фойда келтирадиган манбага айланиши мумкин.

(ЎзА).

УРУШНИНГ АКС-САДОСИ

(Боши 2-бетда).

У ёқ-бу ёққа разм соламан. Бутун бир батальонга етадиган қурол-яроғ: Дегтяров пулемётлари, «Калашников» автоматлари, Макаров тўппончалари, яшик-яшик ўқдорилар. Деворга катта ўрам суяб қўйилибди. Гиламдир, деб ўйладим. Шерали уни ёзиб кўрсатди. Ҳанг-манг бўлиб қолдим — «Стингер» экан.

— Эсдаликка суратга туширайми, — дедим жилмайиб.

— Балли! — дея жилмайди у ҳам.

Америко ракетасини суратга туширишга муваффақ бўлолмадим. Лой сувоқ уй жуда қоронғу эди. Менинг шартномамда эса «Флайша»дан, яъни фоточироқдан фойдаланмайман, деган жойи бор эди.

Эрталаб соат 5 да уйғотишди. Мозори Шарифга қайтадиган вақт бўлган экан. Шералининг эшигини тақиллатдим, у тура солиб автоматини олади, тўппончасини белбоғига қистириб ташқарига чиқади. Уни реактив қурилма ёнида суратга тушураман.

...Афғонистонда ҳар бир хонадонда қурол бор. Тўпланган қурол ўнларча урушга етади. Советларда, Америко, Исроил, Хитойда тайёрланган қуроллар... Кўрган кишининг эти жумжикиб кетади.

Ўша «Калашников»ни бозордан 300 афғонийга сотиб олиш мумкин. Модомики, сотувчи бор экан, демак, харидор ҳам йўқ эмас. Мана 24 ёшли афғон йигити билан қилган суҳбатим. Маълум сабабларга кўра исмини айтмайман.

— Мен мужоҳидман. Биринчи марта 15 ёшимда қўлимга қурол олганман. 33 кишини ўлдирдим.

— Худодан қўрқмайсанми?

— Қўрқаман. Лекин, кимларни ўлдирганимни айтайми? Юртимга бостириб келганларни. Мен коммунистларга қаршиман. Бутун умрим бўйи улар билан курашаман...

Бу йигит шунчалар жаҳолат, шунчалар нафратни қаердан олдийкин?

Мен сафарим чоғида кўпроқ яхши гапларни эшитдим. Мана, зобит, ўз ишининг мутахассиси Абдулқодир Нижовийнинг гапи:

— Уруш бизга нималар берди? Минглаб шаҳар ва қишлоқлар ёндирилди. Мактаб ва шифохоналар етишмайди, йўллар, кўприклар, заводлар, бутун ирригация иншоотлари тизими вайрон этилди. Ҳозир мамлакатда 2 миллион ногирон бор.

Миллатнинг гули бўлмиш юз мингга яқин олий маълумотли афғон дунёнинг барча қитъаларида муҳожирликда юрибди. Одамлар қадимги касб-корларини унутдилар. Шу яхшими, ахир? Тожиклар, ўзбеклар билан дин, маданият ва тарихимиз, жўғрофий жойлашишимизда кўпгина умумийлигимиз бор. Биз уруш қилмай, тажриба алмашишимиз, дарёларга электр станциялар қуришимиз, савдо ва саёҳатни ривожлантиришимиз керак.

Ҳа, Афғонистонда ақлли, тинчлик, тотувлик кайфиятидаги одамлар кўпчилик. Аммо бошқа жиҳатни ҳам ҳисобга олмасликнинг иложи йўқ.

Ўзбекистон ва Қозоғистон Президентлари ташаббуси билан август ойи бошида Москвада ўтказилган учрашув тинчлик ва ҳамжиҳатлик сари йўлчи юлдуз бўлди. Лекин, бахтга қарши Тожикистон — Афғонистон чегараси ҳозир ҳам нотинч. Аммо, барибир, тинчлик ва ҳамжиҳатликка эришишдан бошқа йўл йўқ, бўлиши ҳам мумкин эмас.

Рустам ШАГАЕВ,
ЎзА махсус мухбири.

ОҚТОШДА ЯНГИ САНАТОРИЙ

Бўстонлиқ туманининг Сойлиқ қишлоғи яқинидаги ҳушманзара жойда нафас йўллари даволанадиган санаторий очилди.

Бу касаллик асосан кимё саноати ҳамда ана шундай зарарли соҳалар ходимларига хос. Шунинг учун ҳам Чирчиқдаги «Электрокимёсаноат» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва кимё тармоқлари ходимлари касаба уюшмаси ўзларининг «Оқтош» дам олиш уйи негизида санаторий-профилакторий ташкил қилишга қарор бердилар. Бинолар қайта жиҳозланди, янги тиббий жиҳозлар ўрнатилди.

Санаторий бутун йил давомида ишлайди. Бирлашма меҳнаткашлари йўлланма қийматининг 10 фоизини тўлайдилар холос. Ҳозир республика мустақиллиги байрами арафасида санаторийдаги 120 ўринга уруш ва меҳнат фахрийлари бепул жойлашдилар.

(ЎзА мухбири).
Тошкент вилояти.

ХАНДАЛАР

Икки оғайни учрашиб қолди.

— Ҳа, нима бўлди, хафа кўринасан? — сўради бири.

— Ҳе, бизнинг уйдаги сувараклар қўшнининг сувараклари билан урушгани кетибди.

— Яхши-ку, қувонмайсанми, қайтанга.

— Э, нимасига қувонай. Ахир қўшнининг сувараклари уйимизга асирга олиб келишибди.

* * *

Нафақадаги икки қария ёшлигини эслаб қолишди.

— Эсингдами, Иван, армияда бизга аёллар ҳақида ўйламаслигимиз учун дорилар беришгани?

— Ҳа, эсимда, яшил рангда бўларди.

— Ўша берган таблеткалари энди таъсир этяпти.

* * *

Йўлдаги кўлмакда бир маст ётганди, ёнидан аёл ўтиб қолди. Маст унга бақирди:

— Ҳозир туриб ҳақорат қилиш қандай бўлишини кўрсатиб қўяман сенга. Индамаса «Чўчқа», «Чўчқа» дейсан.

— Ё, тавба, ахир мен ҳеч нарса деганим йўқ-ку?!

— Лекин барибир хаёлингда ўйлагансан...

Русчадан таржима.

Туркистон бир, ватан бир

ТУРКИСТОН ТИЖОРАТ МАРКАЗИ

«СРЕДАЗКАБЕЛЬ» МАДАНИЯТ САРОЙИ

«ШАРҚ РАҚСИ»: Фарғона, Хоразм, Бухоро ва бошқа рақс турларини ўргатиш бўйича

ПУЛЛИК КУРСГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Қабул 30 августдан 5 сентябргача.

ЎҚИШ МУДДАТИ: 2 йилу 2 ой.

Ўқишга 18 ёш ва ундан катта бўлган йигит ва қизлар қабул қилинади.

Манзилгоҳимиз: Мирзо Улуғбек тумани, Бабушкин кўчаси, 2-уй. «Средазкабель» Маданият Саройи.

Максим Горький метро станциясидан 4-автобус ва 17-троллейбус боради.

Бош муҳаррир: Жаббор РАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, А.АҲМЕДОВ (*бош муҳаррир ўринбосари*), К.ЖУМАНИЁЗОВ, З.МАМАДАЛИЕВ, К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (*масъул котиб*), С.РУСТАМОВ.

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ
газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг сешанба, пайшанба, шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00130. Буюртма Г — 336. 62462 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 20.00 да. 1 2 3 4 5 6